

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(SİNOLOJİ) ANABİLİM DALI

MODERN ÇİN EDEBİYATI YAZARI BA JİN
ve
SAĞANAK ÜÇLEMESİ (“AİLE”, “BAHAR”, “GÜZ”)
ÜZERİNE BİR İNCELEME

Yüksek Lisans Tezi

AYKUT DAL

Ankara – 2016

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(SİNOLOJİ) ANABİLİM DALI

MODERN ÇİN EDEBİYATI YAZARI BA JİN
ve
SAĞANAK ÜÇLEMESİ (“AİLE”, “BAHAR”, “GÜZ”)
ÜZERİNE BİR İNCELEME

Yüksek Lisans Tezi

AYKUT DAL

Tez Danışmanı

Prof. Dr. BÜLENT OKAY

Ankara – 2016

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(SİNOLOJİ) ANABİLİM DALI

MODERN ÇİN EDEBİYATI YAZARI BA JIN

ve

SAĞANAK ÜÇLEMESİ (“AİLE” , “BAHAR” , “GÜZ”)

ÜZERİNE BİR İNCELEME

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. BÜLENT OKAY

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

Prof. Dr. Bülent OKAY.

Yrd. Doç. Dr. İnci İNCE ERDOĞDU

Yrd. Doç. Dr. Abdülhak MALKOÇ

Tez Sınav Tarihi: 28.12.2016

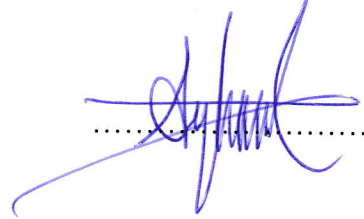

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurullara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (28/12/2016)

AYKUT DAL

İmzası

.....

ÖNSÖZ

Aile temalı romanlar, Dört Mayıs Hareketi ile sağlam bir temel üzerine kurulan modern Çin edebiyatında oldukça önemli bir yere sahiptir. Çin modern edebiyatının ustalarından olan Lu Xun, Lao She, Lin Yutang ve Ba Jin gibi birçok önemli yazar, geleneksel Çin aile yapısını ve sistemini eleştiren aile temalı romanlar yazmıştır. Bu romanlar, yazıldıkları dönemin kültürel yapısını toplumunu, birey ve ailenin toplumdaki yerini ele almaları açısından oldukça büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, 1930'lu yıllarda oldukça üretken bir yazar profili çizen Ba Jin ve Sağanak Üçlemesi (激流三部曲 – Jiliu Sanbuqu) incelenmiştir. Çalışmanın kapsamına giren söz konusu üçleme sırasıyla Aile (家 – Jia), Bahar (春 – Chun) ve Güz (秋 – Qiu) romanlarından oluşmaktadır. Bu üç eser, feodal ve geleneksel köklere sahip olan büyük bir ailenin dağılıp hikâyesini anlatmaktadır. XX. yüzyılın başlarında feodal sistemin karanlığından sıyrılmaya çalışan Çin gençliğinin acılarına, nefretlerine ve sorunlarına ışık tutan bu üçleme, yazıldığı dönemden bugüne kadar Çin'de en çok okunan eserler arasında olmayı başarmıştır. Bu başarının temelinde ise yazarın kendi ailesi ve hayatından yola çıkarak kurguladığı olayların ve karakterlerin, dönemi tüm gerçekleriyle yansıtmaya yatmaktadır. Bu çalışmanın amacı, karakterler ve olay örgüsünden yola çıkarak, romanlarda geçen ihtişamlı aileyi dağılmaya sürükleyen sebepleri ortaya koymaktır.

Öğrencisi olduğum günden bu yana, desteğini ve yardımlarını hiçbir zaman benden esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Bülent OKAY'a tez çalışmama bulunduğu katkılardan dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, iyi bir eğitim almam için maddi manevi her türlü fedakârlığı yapan babam Zülküf Dal ve annem Özcan Dal'a, çalışmalarım süresince bana moral desteği sağlayan eşim H. Benan Dal'a ve önerileriyle bana yol gösteren kıymetli dostum Arş. Gör. Nurettin Kalkan'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	III
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	9
BA JIN (巴金)	9
1.1 Ba Jin'in Hayatı.....	9
1.2 Ba Jin'in Edebi Kişiliği ve Eserleri	17
1.2.1 Umutsuzluk, Karamsarlık ve Mücadele: İlk Dönem	19
1.2.2 Kahramanlık, Zafer ve Coşku: Son Dönem	40
2. BÖLÜM.....	47
SAĞANAK ÜÇLEMESİ (激流三部曲 – JILIU SANBUQU)	47
2.1. Aile (家 – Jia)	54
2.2. Bahar (春 – Chun).....	59
2.3. Güz (秋 – Qiu).....	62
SONUÇ.....	64
KAYNAKÇA.....	69
ÖZET.....	75
ABSTRACT.....	76

GİRİŞ

Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik¹ olarak tanımlanan “aile” kavramının izleri ilkel toplumlara kadar sürülebilir. Toplum içindeki en küçük hücre niteliğindeki bu yapı, bireyden topluma uzanan bir köprü görevindedir. Farklı coğrafyalarda ve toplumlarda benzer özellikler barındıran “aile” olgusu, kültürlerin meydana gelmesinde ve toplumların karakteristik özelliklerinin oluşmasında ve gelişmesinde oldukça önemli bir faktördür.

Toplumun çekirdeği olan aile antropoloji, sosyoloji ve tarih gibi pek çok disiplin için geçmişten günümüze bir çalışma alanı ve araştırma konusu olmuştur. Aynı şekilde, bu kavram edebiyat için de bir çalışma alanı sunmuştur. Bir roman türü olarak aile, gerek klasik Çin edebiyatında gerekse modern Çin edebiyatında birçok yazarın işlediği temaların başında gelmiştir. Çinli yazarların önemli bir kısmı, toplumu anlatmak için “aileyi” eserlerinde bir araç olarak kullanmıştır. Eserlerdeki ailelerin içinde var olan sorunlar toplumsal sorunların sembolü niteliğindedir. Özellikle modern edebiyat yazarları, eserlerinde kaleme aldıkları aileleri çöküşe sürüklemiştir. Yazarların buradaki amacı, karanlık içinde olduğunu düşündükleri Çin toplumunun nasıl bir çöküşe sürüklendiğini anlatmak ve ailenin bu çöküşteki rolünü irdelemek olmuştur.

---

¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts (Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük “aile” kelime anlamı)

Aile romanı türünün klasik Çin edebiyatındaki en büyük temsilcisi olan Kızıl Köşkün Rüyası² isimli eserde anlatılan Çin toplumunun yaklaşık bir asır sonra nasıl bir değişim geçirdiğini Ba Jin'in Jiliu Sanbuqu (激流三部曲 – Sağanak Üçlemesi) eserinde görmek mümkündür. Bu üçleme Jia (家 - Aile), Chun (春 - Bahar) ve Qiu (秋 - Güz) romanlarından oluşmaktadır. Feodal bir yapıya tabi, zengin ve kalabalık bir aile olan Gao (高) ailesinin dört kuşak hikâyesini anlatan bu üç roman yazıldığı dönemi, toplumsal ve kültürel yönleriyle detaylı bir şekilde tahlil etmektedir.

Jia (Aile), ilk olarak 1931 yılında bir Shanghai gazetesi olan Shibao'da (时报) Jiliu (激流-Sağanak) başlığıyla seri halinde yayınlanmıştır. Yazar, 1933 yılında kitap haline getirilen eserin başlığını Jia (Aile) olarak değiştirmiştir. Jiliu Üçlemesi'nin ilk romanı olan Jia (Aile), bu üçlemenin en başarılı ve aynı zamanda en etkili eseridir.³

---

² Kızıl Köşkün Rüyası (Hong Lou Meng – 红楼梦), 1715-1764 yılları arasında yaşadığı düşünülen Cao Xueqin'in (曹雪芹) romanıdır. Bu roman, Klasik Çin Edebiyatı'nın 4 büyük eserinden biridir. Yarı-otobiyografi niteliğinde olan bu eser, Qing Hanedanlığı döneminde yaşayan bir ailenin yükselişini ve çöküşünü anlatmaktadır. Geniş bir karakter kadrosuna sahip olan eser, dönemin Çin toplumunu oldukça detaylı bir biçimde ele almaktadır.

³ QIAN, Liqun(钱理群), WEN, Rumin(温儒敏), WU, Fuguang(吴福辉), Zhongguo Xiandai Wenxue Sanshi Nian(中国现代文学三十年 - Modern Çin Edebiyatının Otuz Yılı), Beijing Daxue Chubanshe (北京大学出版社), Beijing, 1998, s.202

Ba Jin, bu eseri yazmaya başladığı sıralarda, büyük abisi ailevi baskılar sebebiyle intihar etmiştir. Bu elim hadiseden dolayı yazarın iç dünyasında yaşadığı buhran ve gelgitler mezkûr esere belirgin bir şekilde yansımıştır. Yazar, abisini intihara sürükleyen toplum yapısını ve geleneksel Çin aile sistemini, romanın hemen hemen her sayfasında kıyasıya eleştirmiştir.

Jia romanında atmıştan fazla karakter yer almaktadır. Karakter kadrosu çoğunlukla Gao ailesinin fertleri, ailenin yakın akrabaları ve bu ailenin yaşadığı konağın hizmetkârlarından oluşmaktadır. Otokrasinin sembolü olarak karşımıza çıkan evin büyükbabası Gao (高)⁴ ve onun torunları olan Juexin(觉新), Juemin(觉民) ve Juehui(觉慧)⁵ romanın başkahramanlarıdır. Büyükbaba bu ailenin yegâne ve mutlak otoritesidir. Bütün ailenin kaderi onun tasarrufu altındadır. “Evin en

---

⁴ Gao (高) ailenin soy ismidir. Romanda dedenin ismi geçmemektedir. Gao Dede olarak bahsedilmiştir.

⁵ Yeni doğan çocuklara isim vermek, Çin kültüründe oldukça ehemmiyeti haiz bir meseledir. Verilen ismin çocuğun tüm hayatına etki edeceği düşünülür. Kız ve erkek çocukları için ayrı birer im belirlenir ve bu im tüm kardeşlerin ve kuzenlerin isminde ilk sırada yer alır. Seçilen bu imler yalnızca erkek çocuğundan olan torunlar için kullanılır. Gao ailesinin erkek torunları için seçilen im “Jue (觉)” imidir. Kız çocukları için “Shu (淑)” imi seçilmiştir. Yazar, bu üçlemedeki karakterlere isim verirken bu geleneği göz ardı etmemiştir.

küçüğünden en büyüğüne, herkesin saygı gösterdiği tanrı”⁶ rolünü üstlenen büyükbaba, ilerleyen yaşına rağmen aile içindeki iktidarını sarsılmaz kılmayı başarmıştır.

Büyükbaba, eserin yalnızca birkaç bölümünde karşımıza çıksa da, kurgunun ilerlemesinde ve hikâyenin gelişmesinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Aile içinde yaşanan bütün dramın arkasında büyükbaba vardır. Geleneksel kaidelere oldukça bağlı olan büyükbaba, torunlarının kendi yolundan gitmemesine büyük bir öfke duymaktadır. Juehui ise geleneksel ahlak anlayışının artık toplumun kanayan bir yarası haline geldiğinin farkındadır. Juehui, insanların eşitliği, bireyin özgürlüğü, gençlerin kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi için çabalamaktadır. En küçük kardeş olmasına rağmen, olgunluğu ve ileri görüşlülüğü onu ağabeylerinden farklı kılan başlıca vasıflarındandır. Juemin, ortanca kardeştir. Her ne kadar Juehui ile aynı düşünceleri paylaşırsa da onun kadar cesur olmadığından geri planda kalmaktadır. En büyük kardeş Juexin ise, iki kuşak arasında kalan, kardeşlerinin geleceğini düşünerek hareket eden, kendi içinde tutarsızlıkları olan bir karakterdir. Dedesine olan sadakati ve aile büyüklerine olan saygısından ötürü kendi hayatını göz ardı etmektedir.

---

⁶ QIAN, Liqun(钱理群), WEN, Rumin(温儒敏), WU, Fuguang(吴福辉), Zhongguo Xiandai Wenxue Sanshi Nian(中国现代文学三十年 - Modern Çin Edebiyatının Otuz Yılı), Beijing Daxue Chubanshe (北京大学出版社), Beijing, 1998, s.202

Jili Üçlemesi'nde yer alan karakterler arasında, Juehui hiç şüphesiz en çok anlam yüklenenlerden biridir ve yenilikçiliğin sembolüdür.⁷ Juehui, ilk romanda evini terk ederek Shanghai'a kaçmış olsa da, Chun ve Qiu'da kardeşlerine yazdığı mektuplarla romanlardaki varlığını devam ettirir.

Jia (Aile), yukarıda bahsedildiği gibi feodal ve geleneksel bir aile çerçevesi içinde yer alan kardeşlerin dramatik aşk hikâyelerini anlatmaktadır. Juehui ve evin kölesi olan Mingfeng'in (鸣凤) arasındaki dram romanda ön plandadır. Romanda gözlemlenen diğer bir önemli hikâye ise en büyük kardeş olan Juexin ve teyzesinin kızı Mei'in(梅)⁸ kavuşamamasıdır. Bu aşkları dramatikleştiren sebepler farklı olsa da, aslında ortak payda da büyükbaba Gao Bey vardır. Mingfeng, kölelik kurumunun temsilcisidir ve bu karakterin hazin sonu romanın kurgusal olarak gelişmesi açısından oldukça önemlidir.

---

⁷ ZHU, Donglin (朱栋霖), DING, Fan (丁帆), ZHU, Xiao (朱晓), Zhongguo Xiandai Wenxue Shi . Shang Ce (中国现代文学史.上册 - Çin Modern Edebiyatı Tarihi Birinci Cilt), Gaodeng Jiaoyu Chubanshe (高等教育出版社), Beijing, 2012, s.197

⁸ Mei (梅), aile içinde kullanılan isimdir. Karakterin asıl adı Qian Meifen'dır (钱梅芬).

Üçlemenin ikinci eseri olan Chun, 1938 yılında yayınlanmıştır. Bu eserde tema, Jia ile aynı olsa da konu olarak farklıdır. Chun, Gao ailesinde yaşanan kuşak çatışmalarının ve ailedeki yozlaşmanın daha şiddetli olduğu bir eserdir. İlk romanda olduğu gibi, bu romanda da ailenin gençlerinin aşk öyküleri ön plandadır. Ancak, Jia'da yer alan aşk hikâyesi gençlerin mutluluğa kavuşmak için gösterdikleri çabayı vurgularken, Chun'da anlatılan aşk, gençlerin özgürlüğe kavuşma çabasını vurgulamaktadır. Üçlemenin ilk romanında feodal sistemin baskılarına dayanamayıp evini terk eden bir erkeğin durumu; Chun'da ise bir genç kızın özgürlük uğruna evden kaçışı kaleme alınmıştır.

Shuying'in (淑英) ve Hui'nin (蕙)⁹ hiç tanımadıkları adamlarla zorla evlendirilmek istenmeleri, kendilerine bir kaçış yolu aramaları, bu süreçteki psikolojik durumları ve kuzenlerinin onlara yardım etmeye çalışmaları Chun romanının ana kurgusudur. Shuying istemediği bu evliliğin gerçekleşmemesi için oldukça cesur davranarak kuzenlerinin de yardımıyla evden kaçar. Hui ise babasına karşı gelme cesaretini gösteremeyerek evlenir ancak üzüntüsünden dolayı tedavi edilemeyen bir hastalığa yakalanır. Ba Jin, benzer hikâyelerle karşımıza çıkardığı bu iki karakterin sonlarını farklı şekilde sonlandırmıştır. Yazarın amacı, tutarsız ve çürümeye yüz tutmuş geleneksel aile yapısına başkaldıran kişilerin özgürlüğe kavuşabileceği mesajını okurlara iletmeştir. Hui gibi cesaret gösteremeyip

---

⁹ Zhou Hui (周蕙), romanın başkahramanları olan Jue kardeşlerin dayısının kızı.

başkaldıramayanlar ise yazara göre yok olmaya mahkûmdur. Chun, esas olarak, despot bir sistemin içinde bulunan kadınların özgürlüğe kavuşmasının hikâyesidir.¹⁰

Jiliu Üçlemesi'nin son eseri olan Qiu, 1940 yılında yayınlanmıştır. Bu eser, aile içindeki çatışmaların şiddetlenmesi, ailenin büyükleri olan amcaların ahlaki açıdan çöküntüde olması, aile büyüklerinin ailenin gençlerine karşı psikolojik ve fiziksel şiddet uygulaması gibi birçok soruna değinmektedir. Yazar aileyi parçalanmaya sürüklerken, dilini de bu yönde şiddetli bir şekilde kullanmıştır. Bu roman ağırlıklı olarak ailenin üçüncü kuşağını ele alır. Baskı ve zorbalıkla büyüyen bu neslin dramatik öyküsü okuyucuda derin izler bırakmaktadır. Bu karakterlerden en dikkat çeken ise Shuzhen'dir (淑贞). Kız çocuğu olduğu için anne babasının sevgisini görmeyen bu küçük kız, intihar ederek özgürlüğüne kavuşur. Diğer yandan Hui'nin (蕙) hastalığı oldukça ilerlemesine rağmen, babasının ilgisizliği, durumu daha da zorlaştırır. Zorla evlendirdiği kızını, artık kendi ailesinden görmemektedir. Zhou Botao (周伯涛)¹¹, aynı şekilde oğlu Zhou Mei'i (周枚) de zorla evlendirir. İki evladını da kendi elleriyle ölüme sürükler. Romandaki her ölüm, aileyi dağılmaya yaklaştıran bir adımdır. Ailenin büyük amcası Keming'in (克明) de ölmesiyle,

---

¹⁰ ZHU, Donglin (朱栋霖), DING, Fan (丁帆), ZHU, Xiao (朱晓), Zhongguo Xiandai Wenxue Shi . Shang Ce (中国现代文学史.上册 - Çin Modern Edebiyatı Tarihi Birinci Cilt), Gaodeng Jiaoyu Chubanshe (高等教育出版社), Beijing, 2012, s.196

¹¹ Hui'nin babası ve Jue kardeşlerin dayısı.

kardeşleri olan Ke'an (克安) ve Keding (克定) konağı satarak Gao ailesinin dağılmasına sebep olurlar.

Bu çalışmadaki asıl amaç; Jiliu üçlemesindeki karakterleri ve hikâyeyi inceleyerek, romanın merkezinde yer alan aileyi dağılmaya götüren sebepleri ortaya koymaktır. Romanlar incelenirken araştırma-inceleme ve metne bağlı yorumlama tekniklerinden faydalanılacaktır. Söz konusu romanlar yazıldıkları dil olan Çince üzerinden incelenmiştir. Çalışmada yer alan kişi, yer ve eser adları için Hanyu Pinyin (汉语拼音)¹² romanizasyon sistemi kullanılmıştır. Kullanılan Hanyu Pinyin sisteminden kaynaklanabilecek karışıklıklara mahal vermemek için kişi, yer ve eser adları parantez içerisinde ayrıca Hanzi (汉字)¹³ olarak belirtilmiştir. Çalışmada yer alan Çince-Türkçe çeviriler, bu tezin yazarı tarafından yapılmıştır.

---

¹² 1958 yılında Çin Halk Cumhuriyeti tarafından resmi olarak kabul edilen ve Çince karakterlerin okunuşunun Latin harfleriyle yazılmasına olanak sağlayan romanizasyon sistemidir.

¹³ Çince im.

1. BÖLÜM

BA JIN (巴金)

1.1 Ba Jin'in Hayatı

Çin modern edebiyatının usta kalemlerinden Ba Jin (巴金), 25 Kasım 1904 tarihinde Çin'in Sichuan Eyaleti'nin(四川省) Chengdu şehrinde (成都市) toprak sahibi ve kalabalık bir ailede dünyaya gelmiştir. Asıl adı Li Yaotang'dır (李尧棠).

Babası Li Daohe (李道河) 1911 Devrimi (辛亥革命) öncesi Sichuan eyaleti Guangyuan kasabasında başkanlık yapmıştır.¹⁴ Eğitimli bir kadın olan annesi Chen Shufen (陈淑芬), yazarın karakteri ve hayata dair görüşleri üzerinde oldukça etkili olmuştur. Yazar, "ilk öğretmenim" dediği annesinden şöyle bahsetmiştir;

İlk öğretmenim annemdir. Bana "sevmek" kelimesini öğreten bizzat kendisidir. Çocukluğumda, annem dünyanın merkeziydi. O, "sevmek" kelimesini mükemmel bir şekilde somutlaştırdı. Bana insanlar arasındaki sıcaklığı, sevmenin ve sevilmenin mutluluğunu öğretti. (...) Bana fakir ya da

---

¹⁴ YANG, Yi (杨义), Zhongguo Xiandai Xiaoshuo Shi (中国现代小说史 – Çin Modern Roman Tarihi), Renmin Chubanshe (人民出版社), Beijing, 1998, s. 147.

*zengin ayırt etmeden bütün insanları sevmeyi, darda olup desteğe ihtiyacı olan insanlara yardım etmeyi, bahtsız kölelerin ve hizmetkârların halinden anlamayı, onlara merhamet göstermeyi, kendimi onlardan üstün görmemeyi ve onları olur olmaz azarlamam gerektiğini öğretti.*¹⁵

Annesinin aşıladığı insan sevgisi Ba Jin'i evdeki hizmetkârlarla yakınlaştırmıştır. Yazar, bu dönemde zamanının büyük bir kısmını onlarla geçirmeyi alışkanlık haline getirmiştir. Öyle ki Ba Jin, ailenin Lao Zhou (老周) adındaki hizmetkârından "ikinci öğretmenim"¹⁶ diye bahsetmiştir.

Çocukluk yıllarında benimsediği "sevgi" kavramı, Ba Jin'in gençlik döneminde başlayacağı yazılarının tohumlarını serpmiştir. Öyle ki, 1936 yılında yazdığı anı yazında kendisini var eden şeyin "sevgi" olduğunu şu şekilde dile getirmiştir;

Beni büyüten neydi? Sık sık bu soruyu soruyorum kendime. Bu soruyu sorduğum zaman, zihnimde canlanan ilk kelime "sevgi" oluyor. Anne baba

---

¹⁵ BA, Jin (巴金), Wo De Jia (我的家 - Ailem), Zuojia Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 81

¹⁶ BA, Jin (巴金), Wo De Jia (我的家 - Ailem), Zuojia Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 82

sevgisi, akraba sevgisi, insanlar arasındaki sevgi, aile sıcaklığı... Evet, sevgi gören bir çocuktum. O dönemde, yaşadığımız o konak benim dünyamdı, cennetimdi. Var olan her şeyi seviyordum ve herkesin kalbinde yer etmiştim. İnsanların yüzünden süzülen gözyaşlarını silmeye razıydım ve onların dudaklarında mutlu bir gülümsemenin öylece asılı kalmasını umut ediyordum.¹⁷

“Sevgi” ile büyüyen Ba Jin, 1914 yılında annesini kaybedince, hayatına bütünüyle etki edecek yeni bir kavramla daha tanışmıştır; ölüm... Annesinin ardından ablasını, difteri hastalığına yakalanan amcasının iki oğlunu ve küçük abisini, 1917 yılında ise babasını kaybetmiştir. Babasının ölümünün ardından aile sıkıntılı ve çalkantılı bir sürece girmiştir. Ba Jin bu dönemdeki hislerini şu şekilde ifade etmiştir:

Telaşlı olmayan kaybıma (babasının ölümü) üzülüyordum. Fakat hayat bana şahsi kaybıma üzülme için zaman tanımadı. Çünkü bu ihtişamlı aile gözlerimin önünde adeta müstebit bir krallığa dönüştü. Nefret, kin ve çekişmeler, huzurun örtüsünü kaldırarak gün yüzüne çıktı. Zorbalık, adaletin yerini aldı. Gençlik hayatlar, feodal kaidelerin kafesi içinde son nefeslerini verene kadar mücadele ettiler, ıstırap çektiler, bitap düşüp acı içinde inlediler. Bense bir kenarda dikilip olanlara seyirci kaldım ve onlara yardım

---

¹⁷ BA, Jin (巴金), *Wo De Jia* (我的家 - Ailem), Zuo Jia Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 71

edemedim. (...) Bu cihetle "nefret" tohumları kalbimde filizlendi. "Sevgi" kelimesinin ardından "nefret" geldi.¹⁸

Babasının ölümünden kısa bir süre sonra Chengdu'da Sokak Savaşları(巷战) başlamıştır. Savaşın soğukluğu ve karanlığıyla çocuk yaşında tanışan Ba Jin, "yiyecek yemekleri olsa da sofralarının tam olmadığını, konağın hizmetkârlarının açlıklarını bastırmak için kuru ekmeğe çiğnediklerini ve darıdan yapılan bir çeşit şarap içtiklerini, silah seslerini, alevleri, akan kanları, ölen insanları ve hatta ölümle burun buruna geldiklerini" otobiyografik yazısında kaleme almıştır. Ba Jin, feodal sistemden kaynaklanan sıkıntıların etkilerini önce ailesinde görmüştür. Tanıklık ettiği sokak savaşları ise ona bu sistemin toplumda meydana getirdiği sorunları göstermiştir.

Ailesinin içinde bulunduğu sıkıntılardan uzaklaşmanın bir yolu olarak gördüğü kitaplar, Ba Jin'in anlam dünyasında yeni ufuklar açmıştır. Pyotr Alekseyeviç Kropotkin'in¹⁹ Gençliğe Çağrı²⁰ broşürünü okumuş ve "Dünya üzerinde böyle bir kitabın olduğu düşünemezdim! Burada yazılanların hepsi, aslında benim

---

¹⁸ BA, Jin (巴金), Wo De Jia (我的家 - Ailem), Zuo Jia Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 72

¹⁹ Pyotr Alekseyeviç Kropotkin (1842-1921) Rus anarşizm kuramcısı ve yazar.

²⁰ Kropotkin'in 1880 yılında yayınlanan ve meslek hayatına atılmak üzere olan gençlere hitaben yazdığı eseridir. Çinceye Gao Shaonian (告少年) olarak çevrilmiştir.

söylemeyi isteyip de net bir şekilde ifade edemediklerimdir" ²¹ sözleriyle içinde uyanan hayranlığı ve şaşkınlığı dile getirmiştir. Bu dönemde Ba Jin, kendisiyle aynı duygu ve düşünceleri taşıyan birçok yazara gönülden bağlamıştır. Bu yazarlardan biri de 1900-1950 yılları arasında Amerika ve Avrupa'da anarşizmin yayılmasında ve gelişmesinde büyük bir rol oynayan Emma Goldman'dır²². Ba Jin, Emma Goldman'ı 'manevi annesi' olarak görmüş ve yetişkinlik yıllarında 'manevi annesi' ile uzun yıllar mektuplaşmıştır.²³

Okuduklarını ailesi içinde dile getiremeyişi, düşüncelerini etrafındakilerle paylaşamayışı Ba Jin'e kendisini bir "kafes" içinde hissettirmiş ve onu bu düşüncelerini paylaşabileceği birilerini aramaya sevk etmiştir. Okuduğu dergilerin editörlerine mektuplar yazmıştır. Yazdığı mektuba cevap veren Ban Yue (半月) dergisi editörü ile tanışıp bu dergide görev almıştır. Dergiden arkadaşlarıyla birlikte 1921 yılında "Eşitlik Topluluğu" (Jun She - 均社) isminde bir topluluk oluşturmuşlardır. Yazar, bu topluluğun kurulmasıyla ilk kez kendisini "anarşist"

---

²¹ BA, Jin (巴金), Wo De Jia (我的家 - Ailem), Zuoja Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 73.

²² Emma Goldman (1869-1940), 20. yy başlarında Kuzey Amerika ve Avrupa'da anarşist felsefenin gelişmesinde önemli bir rol oynayan anarşist yazar.

²³ XIA, Zhiqing (夏志清), Zhongguo Xiandai Xiaoshuo Shi (中国现代小说史 - Çin Modern Roman Tarihi), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2012, s.171

olarak adlandırmıştır.²⁴ 1923 yılında küçük abisi ile Chengdu'dan ayrılarak Shanghai'a gitmiştir. Shanghai'da bulunduğu süre içinde Esperanto eğitimi almış ve çeşitli anarşist propagandalarda aktif olarak görev almıştır.

1927 yılında eğitim almak için Fransa'ya gitmiş ve burada anarşizmin savunduğu ilkeler üzerine derinlemesine bir araştırma yapmıştır. 1929 yılında Shanghai'a dönmüştür. 1933 yılında Japonca öğrenmek ve edebiyat üzerine çalışmalarını sürdürmek amacıyla Japonya'ya gitmiştir. 1935 yılında ülkesine dönmüştür. Japonya'dan döndükten sonra, birkaç arkadaşı ile beraber Kültür ve Yaşam Yayınevi'ni (Wenhua Shenghuo Chubanshe - 文化生活出版社) kurmuştur. Bu yayınevinde bir yandan editörlük işlerini yürütürken, bir yandan da eserlerini kaleme almaya devam etmiştir. 1944 yılında, Xiao Shan (萧珊) ile evlenmiştir. 1945 yılında kızı Li Xiaolin (李小林), 1950 yılında da oğlu Li Xiaotang (李小棠) dünyaya gelmiştir.

Kültür Devrimi²⁵ yıllarında küçük bir kasabada çalışmakla cezalandırıp kırsala sürgün edilmiştir. Bu dönemde, tıpkı diğer aydın kesim gibi, Ba Jin ve ailesi

---

²⁴ BA, Jin (巴金), Wo De Jia (我的家 - Ailem), Zuoqia Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 76

²⁵ 1966 yılında, dönemin Çin Komünist Parti lideri Mao Zedong (毛泽东) tarafından, komünist ideolojinin Çin topraklarında tamamen kök salması gayesiyle başlatılan ve 1976 yılında son bulan döneme verilen isimdir.

de oldukça "zor günler" geçirmiştir. Ba Jin, bir anı yazısında o dönemde yaşadıkları hakkında şu sözleri kâğıda dökmüştür:

Kenara çekildiğim birkaç yıl zarfında²⁶ maruz kaldığım bütün manevi işkencelere aynı şekilde o (eşi) da maruz kaldı. Fakat ben hiç fiziksel şiddete uğramadım. Xiao Shan (萧珊) ise Pekin'den gelen "Kızıl Muhafızlar"²⁷ tarafından bakır tokalı kemerle darp edildi. Sol gözünün üstündeki morluk günlerce kaybolmadı.²⁸

Kültür Devrimi'nin maddi manevi zulmüne göğüs germekten yorgun düşen yirmi sekiz yıllık eşi Xiao Shan (萧珊), 1972 yılında kansere yenik düşüp hayatını kaybetmiştir. Ba Jin, Kültür Devrimi yıllarında yaşadıkları sıkıntıları, eşinin hastanedeki tedavi sürecini ve ona olan özlemini hayat arkadaşının vefatının altıncı yıldönümünde kaleme almıştır. "Xiao Shan'ın Anısına"(Huainian Xiao Shan - 怀念萧珊) başlıklı bu anı yazısında üzüntüsünü şu sözlerle dile getirmiştir:

---

²⁶ Kültür Devrimi yılları

²⁷ Kültür Devrimi yıllarında Mao'ya biat eden, genellikle öğrenci ve gençlerden oluşan sivil militan gruplara verilen isimdir. Çincesi; Hong Wei Bing (红卫兵).

²⁸ BA, Jin (巴金), Wo De Jia (我的家 – Ailem), Zuojia Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 194

Cansız bedeninin yanında dikilmiş, o soluk beyaz yüzüne ve sonsuz sessizliğe bürünen dudaklarına bakıyordum. Dişlerimi sıkarak, içimden onun ismini haykırıyordum. "Ondan on üç yaş büyüktüm, neden önce ben ölmedim ki?" diye düşünüyordum.²⁹ Gözlerimi sonsuzluğa kapadığımda, küllerimi onun(eşi) külleriyle karıştırın.³⁰

Kültür Devrimi yıllarında toplumdaki itibarını yitiren, haksız itham ve eylemlere maruz kalan Ba Jin'e 1977 yılında iade-i itibar yapılmıştır. Zulüm ve baskının hat safhada olduğu bu dönemin sona ermesiyle, Ba Jin mürekkeple tekrar kavuşmuş ve ara vermek zorunda kaldığı yazılarına devam etmiştir. 1983 yılında Çin Yazarlar Birliği'nin başkanlığını yapmıştır. 1984 yılında Hong Kong Çin Üniversitesi tarafından Fahri Edebiyat Doktorası'na layık görülmüştür. Bir asırlık hayatına "yirmiyi aşkın orta ve uzun soluklu roman, yetmiş aşkın kısa hikâye, pek çok nesir ve deneme, bunların dışında otuzdan fazla yabancı eser çevirisi"³¹ sığdıran Ba Jin 17 Ekim 2005'de Shanghai'da hayata gözlerini yummuştur.

---

²⁹ BA, Jin (巴金), *Wo De Jia* (我的家 - Ailem), ZuoJia Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 194

³⁰ BA, Jin (巴金), *Wo De Jia* (我的家 - Ailem), ZuoJia Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007, s. 221

³¹ QIAN, Liqun (钱理群), WEN, Rumin (温儒敏), WU, Fuguang (吴福辉), *Zhongguo Xiandai Wenxue Sanshi Nian* (中国现代文学三十年 Çin Modern

1.2 Ba Jin'in Edebi Kişiliği ve Eserleri

Çeşitli dergi ve gazetelerde yayımladığı, feodal sisteme karşı bir başkaldırı niteliğinde olan ve bireyin özgürlüğünü ön plana çıkaran makaleler Ba Jin'in yazın hayatının başlangıcı olmuştur. On yedi yaşında başladığı yazı serüvenine doksanlı yaşlarına kadar devam eden yazar, bu süre zarfında roman, hikâye, deneme ve otobiyografi türlerinde pek çok esere imza atmıştır.

Ba Jin, edebiyatın yalnızca roman, hikâye ve düzyazı gibi alanlarda değil aynı zamanda edebi çeviri alanında da büyük bir başarı göstermiştir. İvan Sergeyeviç Turgenyev'in Babalar ve Oğullar (Fu Yu Zi - 父与子), Ham Toprak (Chunü Di - 处女地) ve Mumu (Mu Mu - 木木), Julio Baghy'nin Sonbahar'ın İçinde İlkbahar (Qiutian Li De Chuntian 秋天里的春天), Theodor Storm'un Geç Açan Yaban Gülü (Chi Kai De Qiangwei - 迟开的蔷薇) gibi pek çok kıymetli eseri Çinceye kazandırmıştır. Çeviri konusundaki başarısı, Ba Jin'in yabancı dil öğrenme konusunda oldukça hevesli olmasıyla ilişkilendirilebilir. Yazar, Chengdu Yabancı Diller Uzmanlık okulunda İngilizce eğitimi almış, Fransa'da bulunduğu süre zarfında Fransızca öğrenmiş ve 1934 yılında Japonya'da Japonca eğitimi almıştır. Kore Savaşı'nda Kuzey Kore cephesinde bulunduğu yıllarda Rus birliklerinden Rusça

---

Edebiyatının Otuz Yılı), Beijing Daxue Chubanshe (北京大学出版社), Beijing, 1998, s.199

öğrenmiştir. İngilizce, Fransızca, Japonca ve Rusça dışında ayrıca Almanca ve İspanyolca eğitimi de almıştır. Çağdaşı olan diğer pek çok Çin modern edebiyatı yazarına kıyasla birden çok yabancı dile hâkim olmuştur.

Anarşizm, hümanizm, romantizm, realizm ve devrimcilik gibi ideolojik ve edebi akımlar, yazarın farklı dönemlerinde yazdığı eserler üzerinde etkili olmuştur. Ba Jin araştırmacıları, yazarın etkilendiği bu akımlar konusunda henüz bir fikir birliğine varamamıştır. Yazarın yaşadığı dönemde vuku bulan siyasi olaylar, hızla değişen toplum ve yazarın kendisiyle olan iç çatışması, eserlerindeki ideolojik düşünce karmaşasının sebebi olarak gösterilebilir. Savunduğu ideolojik ilkeler ne olursa olsun, yazarın eserlerinde 'insan ve insan sevgisi' hep ön planda olmuştur.

Yazar kendi eserlerinden bahsederken "ilk dönem" ve "son dönem" kavramlarını kullanmıştır. İlk dönem, yazarın 1949 – Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluş yılı – öncesi yazdığı eserleri kapsamaktadır ve yazarın en üretken olduğu dönemdir. Bu dönemde yazar, hikâye ve romanlarıyla ön plana çıkmaktadır. 1949 sonrası olan "son dönem" ise daha çok deneme ve kısa hikâye ağırlıklıdır.

1.2.1 Umutsuzluk, Karamsarlık ve Mücadele: İlk Dönem

Çin edebiyatının modernleşme sürecine büyük katkıda bulunan yazarlardan biri olan Ba Jin, kendisini "4 Mayıs'ın eseri" (Wu Si De Chan'er - 五四的产儿) olarak tanımlamıştır. Yazarın bu tasvirinden de anlaşılacağı üzere 4 Mayıs Hareketi'nin yazar üzerinde muazzam bir etkisi olmuştur. 1919 yılında vuku bulan 4 Mayıs Hareketi ile Çin'in geleneksel düşünce sistemi ve feodal yapısı oldukça büyük bir darbe almıştır. Bu dönemde Batı'dan gelen düşünce akımları Çin'de hızla yayılarak geniş kitleleri etkisi altına almayı başarmıştır. Bu akımlar arasında o dönemde en etkili olanlardan biri de anarşizm olmuştur.

Henüz on beş yaşındayken okuduğu Pyotr Alekseyeviç Kropotkin'in Gençliğe Çağrı broşürü, yazarın içinde anarşizme karşı bir hayranlık ve merak duygusu uyandırmıştır. Anarşizm ile olan bu ilk karşılaşması yazarın hayatı ve edebi kariyeri açısından adeta bir dönüm noktası olmuştur. Daha on yedi yaşındayken, yaşadığı şehir olan Chengdu'daki anarşist bir topluluğa katılmış, on dokuz yaşında evinden ayrılarak Shanghai'a gitmiştir. Shanghai'da eğitim aldığı yıllarda pek çok toplumsal harekette görev almış ve yine bu yıllarda anarşizm ile ilgili birçok eseri Çinceye çevirmiştir. Anarşizm propagandası yapan makaleler yazmıştır. Yıllar içinde benimsediği anarşizmin ilkelerini, yazılarında mutlak otoriteye ve feodal sisteme karşı bir silah olarak kullanmaya başlamıştır. Ba Jin, bu hususta şu açıklamaları yapmıştır:

Tutarsızlıklarla ve çelişkilerle dolu bir insan olduğumu pek çok kez dile getirmişimdir. Kendi iç dünyama doğru yürüdüğüm tüm yollara karşı hep memnuniyetsizimdir. Gençlik yıllarımda, toplumsal bir devrim yapmayı düşünür, insanlığa daha çok faydalı olabilmeyi arzularım. Bazen de, bir yazar olup, duygularımı yazmanın aslında daha faydalı olacağını düşünürdüm. Bir edebiyatçı olmadığımı daha önce de belirtmiştim. Sanattan anlamadığımı da... Hakikat böyledir. Kalem elime aldığımda, topluma karşı memnuniyetsiz olduğumdandır ki, içimdeki duygularımı kusuyor, sevgiyi ve nefreti gün yüzüne çıkarıyorum. İşte ancak böylelikle bir şeyler yazıyorum.³²

Ba Jin, anarşizme olan inancını açıkça dile getirmiş olsa da, bunun eserlerine yansımaları oldukça karmaşıktır. Pek çok Ba Jin araştırmacısı, yazarın aslında “devrimci demokrasi” akımına daha yakın olduğunu savunmaktadır. Aynı şekilde, yine pek çok araştırmacı bu görüşe karşı çıkmakta ve yazarın bir anarşist olduğunu iddia etmektedir. Bu konu üzerine bir mutabakata varılamamıştır. Bu araştırmacılar Ba Jin’in ilk dönemini siyasi politika üzerinden değerlendirmektedir ve bu mutlaka yapılmalıdır; ancak şunu da biliyoruz ki, bir yazarın dünya görüşü yalnızca sosyal politik ideolojisini değil, ayrıca felsefi, ahlaki ve sanatsal vb. ideolojilerini de

---

³² CHEN, Sihe (陈思和), Ba Jin Wannian Sixiang Yanjiu Lungao (巴金晚年思想研究论稿 – Ba Jin’in Son Dönem Düşünceleri Üzerine Araştırmalar), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2015, s.305-306

kapsar.³³ Bu minvalde düşünülecek olursa, yazarın en temelde var olan ideolojisi “hümanizmdir” demek yanlış olmaz. Çocukluk yıllarında sevgi ile büyüyen ve annesinden ‘tüm insanlığı sevmeyi’ öğrenen Ba Jin, gençlik döneminde tanıştığı anarşizmi bu insan sevgisi temeline oturmuştur. Öyle ki, insanların saf yaratılışı ve güzelliği, yazarın hemen hemen bütün romanlarında ön planda olmuştur. Yazar açısından insan her şeyden üstündür. O, insanların eşitliği, mutluluğu ve refahı için çalışmayı hayat gayesi olarak görmüştür. Bu sebeptendir ki, eserlerinde bireyin özgürlüğünü mümkün kılmak adına feodal sistemi ve geleneksel ahlak anlayışını kıyasıya eleştirmiştir. Ba Jin, “bütün geleneksel düşünce sistemlerini, toplumun ve insanlığın gelişmesine engel olan bütün müfrit sistemleri, sevgiyi yok etmeye çalışan bütün eylemleri”³⁴ bir düşman hüviyetinde tasavvur etmiştir. Yani, yazar aslında hangi ideolojik akımı savunursa savunsun temelinde hümanizm yatmaktadır.

Ba Jin, en büyük düşmanı olarak gördüğü feodal sistem ve gelenekselci ahlak anlayış ile olan mücadelesini, ilk olarak on dokuz yaşında karşılaştığı anarşizm aracılığıyla sürdürmüştür. Yazarın Fransa'da bulunduğu dönemde, Çin Büyük Reformu başarısızlıkla sonuçlanmış ve anarşist ideoloji yazarın topraklarında

---

³³ ZHANG, Xuejun (张学军), Lun Ba Jin Zaoqi De Rendao Zhuyi (论巴金早期的人道主义 - Ba Jin'in İlk Dönemindeki Humanizmi), Shandong Shifan Daxuebao (Shehui Kexueban) 山东师大学报 (社会科学版), 1987, sy. 1, s. 73

³⁴ BA, Jin (巴金), Ba Jin WenJi Di Yi Juan (巴金文集.第一卷 Ba Jin'den Derlemeler Birinci Cilt), Renmin Wenxue Chubanshe (人民文学出版社), Beijing, 2014, s. 4

tutunamamıştır. Anarşizmin Çin'de aldığı bu darbenin Ba Jin üzerinde etkisi oldukça büyük olmuştur. Yine bu dönemde, iki anarşist İtalyan göçmenin³⁵ Amerika'da idam edilmesiyle Ba Jin büyük bir sarsıntı daha yaşamıştır.³⁶ Yazar bu dönemde yaşadığı ümitsizliği, iç sesinin kendisine söylediklerini yazıya döktüğü "Hayalim" (Wo de Meng - 我的梦) başlıklı yazısına şu sözlerle yansıtmıştır:

Bırak artık kalemini!" diye buyurdu. İtaat edip kalemi elimden bıraktım."Bugün yine kaç bin kelime yazdın!" dedi alay edercesine. Elimin yanında duran metinlere sessizce baktım, on sayfadan fazlaydı, hepsini de bugün yazmıştım."Bunun ne faydası var? Kim senin yazılarını okumak ister ki? (...) "Binlerce, on binlerce, yüz binlerce, milyonlarca kelime, kendi hayatını yeterince heba etmedin mi? Aslında bu gencecik yaşı fırsat bilip daha faydalı işler yapabilirsin, sense onu mahvediyorsun!" Sessizliğe büründüm. "Bütün gün bütün gece durmadan bir şeyler karalıyorsun. Yazıların, kendi kanını emiyor, karakter dizgicilerinin kanını emiyor, o gencecik okurların kanını emiyor. Gerçekten hayal kuruyorsun! Yazılarının sayısız genç ruhu duygulandırabileceğini mi sanıyorsun? Seni ahmak! ...³⁷

---

³⁵ Bartolomeo Vanzetti ve Nicola Sacco

³⁶ WANG, Yao (王瑶), Ba Jin Yi Qi Chuangzuo (巴金及其创作 – Ba Jin ve Yazarlığı), Zhongguo Wenxue Yanjiu (中国文学研究), 1986, sy. 2, s.70

³⁷ http://www.360doc.com/content/14/1024/17/18542230_419526928.shtml (Alıntı

Tarihi: 15.10.2016), BA, Jin(巴金), Wo De Meng (我的梦 - Hayalim)

Ba Jin'in anarşizmin Çin'de yerleşmesine ilişkin yaşadığı hayal kırıklığı hakkında Jia Yumin makalesinde şu değerlendirmeleri yapmıştır:

“Yazar gençlik döneminde edebiyatçı olmayı düşünmemiş, daha ziyade toplumsal bir reformcu olmak istemiş, bir 'kahramanlık hayali' kurmuştur. Gençlik çağından itibaren anarşizme canı gönülden inanmış ve "daimi davasını" bulduğunu sanmıştır. Evinden ayrılıp, toplumun içine karışıp, halk için 'mutluluğu arayan' bir reformcu olmak istemiştir. Anarşist hareketlerde aktif olarak yer almıştır. Çin reformunun başarısızlıkla sonuçlanması o kadar hızlı olmasaydı ve 'anarşizm' Batı'da olduğu gibi Çin'de de yeni bir dönem başlatabilseydi, belki de Ba Jin'in bu 'kahramanlık hayali' gerçek olabilirdi.”³⁸

1927 yılında Fransa'da, içinde bulunduğu bu buhranlı süreçte, ilk romanı olan Miewang'ı (灭亡 - Yok Oluş) yazmaya başlamıştır. Roman, 1929 yılında Ba

---

³⁸ JIA, Yumin (贾玉民), Jiating, Huanjing, Shidai He Ba Jin Chengcaizhilu(家庭、环境、时代和巴金成才之路 – Aile, Şartlar, Dönem ve Ba Jin'in Başarıya Uzanan Yolu), Jiaozuo Daxue Xuebao (焦作大学学报), 2007, sy.1

Jin Shanghai'a döndükten sonra yayınlanmıştır. Ba Jin, Miewang romanıyla yazarlık ve edebiyat kariyerine resmen başlamıştır.³⁹

Yazar, müstear isimlerinden biri olan "Ba Jin'i " de ilk kez bu romanında kullanmaya başlamıştır. Ba Jin, 1985 yılında Hong Kong Çin Üniversitesi Dergisi'nin editörü ile yaptığı röportajında kalem isminin hikâyesinden şöyle bahsetmiştir;

“1928 yılında Fransa'nın Château-Thierry şehrinde Jean de La Fontaine Koleji'nde Miewang (灭亡) romanımı yazdım. Bir kalem adı bulmak istiyordum. O sıralar Çinli okul arkadaşım Ba Enbo (巴恩波) suya atlayıp intihar etti. Onu anmak adına "Ba" (巴) hecesini seçtim. Yine o dönemde Kropotkin'in(克鲁泡特金) "Etik" kitabının çevirisini yapıyordum ve yazarın isminden "Jin" (金) hecesini seçtim. Bu iki hece kalem adım olan Ba Jin'i oluşturdu.”

Ba Jin, bu romanında bir grup gencin baskı rejimine karşı verdiği mücadeleyi kaleme almıştır. Romanın başkahramanı Du Daxin (杜大心), kuzeniyle evlenmek

---

³⁹ ZHU, Donglin (朱栋霖), DING, Fan (丁帆), ZHU, Xiao (朱晓), Zhongguo Xiandai Wenxue Shi . Shang Ce (中国现代文学史.上册 - Çin Modern Edebiyatı Birinci Cilt), Gaodeng Jiaoyu Chubanshe (高等教育出版社), Beijing, 2012, s. 191

ister ancak kuzeni başkası ile evlendirilir. Bunun üzerine Du Daxin (杜大心) evini terk ederek Shanghai'ya gider. Burada reform hareketlerinde görev alır. Ciddi bir hastalığa yakalanmış olmasına rağmen, yoldaşları için otokrasiye karşı mücadelesini sürdürmeye çalışmaktadır. Shanghai'da eski aşkı olan kuzeni ile yeniden karşılaşır. Genç yaşta dul kalan bu zavallı kadın, Du Daxin (杜大心) ile yeniden bir araya gelmek ister. Nitekim Du Daxin (杜大心) “Seni sevemem, artık sevebilecek bir kalbim yok. Bu kalp ne bir başkasını sevebilir, ne de sevmeyi kabul edebilir!”⁴⁰ diyerek kuzenini reddeder. O, kalbini tek bir kişiye değil yoldaşlarına adamıştır. Bu roman, kahramanın sadece aşkını konu almaz. Kahramanın romana yansıyan bir de “nefreti” vardır. O, “mutluluğunu başka insanların omuzları üzerine inşa eden insanlardan”⁴¹ nefret etmekte ve bu insanların bir gün mutlaka yok olacağını düşünmektedir. Roman, 1920'li yılların sonunda ve 1930'lu yılların başlarında ortaya çıkan "reform edebiyatı" akımından izler taşımaktadır. Eğer modern romanın antik lirik dramının yerini aldığını söylersek, reformcu roman türünün bir örneği olan Miewang bir kahramanlık dramasının yeniden doğuşudur.⁴²

---

⁴⁰ BA, Jin (巴金), Miewang (灭亡 – Yok Oluş), Kaiming Shudian (开明书店), 1939, s.39-40

⁴¹ BA, Jin (巴金), Miewang (灭亡 – Yok Oluş), Kaiming Shudian (开明书店), 1939, s.119

⁴² XIA, Zhiqing (夏志清), Zhongguo Xiandai Xiaoshuo Shi (中国现代小说史 – Çin Modern Roman Tarihi), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2012, s.174

1930 yılından itibaren edebi açıdan oldukça üretken bir döneme giren Ba Jin, 1932'de Wu (雾- Sis), 1933'de Yü (雨 - Yağmur) ve 1935 yılında Dian (电 - Elektrik) romanlarını yazmıştır. Orta uzunluktaki bu üç roman, yazarın Aiqing Üçlemesi'dir (爱情三部曲 – Aşk Üçlemesi). Reformcu gençlerin aile yaşantılarını, arkadaşlık ilişkilerini ve aşklarını konu edinen Aiqing Üçlemesi, yazarın toplumsal reform sorunsalı hakkındaki düşünce ve hislerinin bir derlemesi niteliğindedir.⁴³

Yazarın 1930-1935 yılları arasında yazdığı Aiqing Üçlemesi, Siqu de Taiyang (死去的太阳 - Ölü Güneş), Xin Sheng (新生-Yeni Hayat) romanları, ilk romanı olan Miewang romanıyla, konu ve karakter bakımından benzerlik göstermektedir. Bu romanlarda, yazarın kaleminde hayat bulan karakterlerin en belirgin ortak özelliği özgürlük ve eşitlik arayışı uğruna hayatları pahasına mücadele etmeleridir. "Benim bir inancım var, insanların onu tanımasını istiyorum; benim bir kalbim var, insanların

---

⁴³ ZHU, Donglin (朱栋霖), DING, Fan (丁帆), ZHU, Xiao (朱晓), Zhongguo Xiandai Wenxue Shi . Shang Ce (中国现代文学史.上册– Çin Modern Edebiyatı Tarihi Birinci Cilt), Gaodeng Jiaoyu Chubanshe (高等教育出版社), Beijing, 2012, s. 193

onu anlamasını istiyorum." ⁴⁴ diyen Ba Jin, inandığı değerleri ve hislerini romanlarındaki karakterler aracılığıyla okurlarına aktarma eğiliminde olmuştur.

Yabancı dillere olan ilgisi, Ba Jin'i dünya edebiyatlarına yakın kılmıştır. Öyle ki, yazar kendisini "bütün Çinli yazarların arasında Batı edebiyatından en çok etkilenen yazarlardan biri"⁴⁵ olarak görmüştür. Ba Jin, "yabancı ülkelerin"⁴⁶ edebi eserlerini okumakla kalmamış, aynı zamanda bu ülkelerin edebi eserlerini tanıtan yazılar yazmış ve pek çok eseri Çinceye kazandırmıştır. Ancak şüphesiz, yazarın en çok ilgi duyduğu yabancı edebiyat, Rus ve Batı Avrupa edebiyatlarıdır.⁴⁷ "Hakikati, adaleti, vatanı, insanları, hayatı ve dünyanın güzelliklerini sevmeyi Fransız

---

⁴⁴ BA, Jin (巴金), Ba Jin Quanji Di 12 Juan (巴金全集第 12 卷 – Ba Jin Tüm Eserleri 12. Cilt), Renmin Wenxue Chubanshe (人民文学出版社), Beijing, 1989, s. 431-434

⁴⁵ 1976 yılında Ba Jin, bir Fransız dergisi olan Dünya Dergisi'ne verdiği röportajda bu ifadeyi kullanmıştır. Bu röportaj, Ba Jin Zhuan Ji(Ba Jin Derlemeleri)(Jiangsu Renmin Chubanshe – Jiangsu Halk Yayınevi) isimli kitapta yayımlanmıştır.

⁴⁶ Çin dışındaki ülkeler

⁴⁷ CHEN, Sihe (陈思和), LI, Hui (李辉) Ba Jin Yu Xi'ou Wenxue (巴金与西欧文学 – Ba Jin ve Batı Avrupa Edebiyatı), Wenxue Pinglun (文学评论), 1983, sy.4, s.3

hocalarımından öğrendim.”⁴⁸ diyen Ba Jin’in en çok etkilendiği yazarlar Fransız yazarlardır.

1933 yılında yazdığı Sha Ding (砂丁 - Madenciler) ve Xue (雪 - Kar) romanları ise yazarın farklı bir konuya geçiş yaptığı romanlardır. Ba Jin, bu romanlarda toplumun alt tabakasını teşkil eden maden işçilerinin hayat mücadelelerini tasvir etmiştir. Bu romanlar “yazarı en çok etkileyen yazardan biri olan Emile Zola’nın⁴⁹”⁵⁰ Germinal⁵¹ isimli romanından izler taşımaktadır.

1929 - 1936 yılları arasında altmıştan fazla kısa hikâye yazmıştır. Yazarın, 1927 yılında Fransa'ya ve 1934 yılında Japonya'ya yaptığı seyahatlerin ve bu ülkelerdeki hayatının bu hikayeler üzerindeki etkisi oldukça belirgindir. Yurtdışında

---

⁴⁸ BA, Jin (巴金), Sui Xiang Lu (随想录 – Gelişi Güzel Düşünceler), Xianggang Sanlian Shudian (香港三联书店), Xianggang, 1979, s. 35

⁴⁹ Émile Zola (1840-1902), naturalizm akımının öncülerinden biri olan büyük Fransız yazar, romancıdır.

⁵⁰ CHEN, Sihe (陈思和), LI, Hui (李辉) Ba Jin Yu Xi’ou Wenxue (巴金与西欧文学 – Ba Jin ve Batı Avrupa Edebiyatı), Wenxue Pinglun (文学评论), 1983, sy.4, s.5

⁵¹ Émile Zola’nın 1885 yılında yayınlanan romanıdır. Fransız maden işçilerinin grev öyküsünü konu alan bu roman geleneksel Fransız romanının en önemlilerinden bir tanesidir. Fransızca bir kelime olan ‘germinal’ filiz, tomurcuk anlamına gelmektedir.

bulunuşu yazara farklı bir gözlem ortamı sunmuş ve yeni bir perspektif kazandırmıştır. Yeni kültürlerle ve farklı insan figürleriyle bir araya gelmesi yazarın mürekkebine zenginlik katmıştır. Ba Jin'in hikâyeleri konularını genellikle yabancı ülkelerden alan eserlerdir; yazarın tarihi belge ve biyografilere dayanarak yaptığı bazı düzenlemeleri saymazsak, konuları genellikle yurtdışındaki hayatından ve yabancı arkadaşlarıyla olan ilişkilerinden edindiği deneyimlerine dayanmaktadır.⁵²

Ba Jin'in hikâyelerini, çağdaşı olan yazarların hikâyeleriyle kıyaslayacak olursak, yapısal olarak bazı farklılıklar görmek mümkündür. Bu yapısal farklılıklardan en belirgin olanı, Ba Jin'in hikâyedeki olay örgüsünü çoğunlukla iç anlatıcı aracılığıyla okurlarına aktarmış olmasıdır. Yazarın hikâyeciliğini çağdaşı olan diğer yazarlarınkinden ayıran yalnızca yapısal farklılıklar değildir. İçerik bakımından da farklılıklar vardır. Yazar, eserlerinde hayatın kendisinden ziyade, duyguları konu edinmeyi tercih etmiştir.

Yazarın Gou (狗 - Köpek) isimli hikâyesi, yukarıda bahsedilen bu farklılıkları net bir şekilde gözlemleyebileceğimiz bir eserdir. Bu eserde olaylar örgüsü birinci tekil şahıs aracılığıyla anlatılmaktadır. İç aktarıcı yani “ben”, romanın başkahramanıdır. Ba Jin, bu hikâyesinde, insan ve toplum üzerine yaptığı gözlemleri, “ben” aracılığıyla okurlara aktararak, toplumun ve toplum değerlerinin geçirmekte

---

⁵² WANG, Yao (王瑶), Ba Jin Yi Qi Chuangzuo (巴金及其创作 – Ba Jin ve Yazarlığı), Zhongguo Wenxue Yanjiu (中国文学研究), 1986, sy. 2, s.72

olduğu değişim sürecini eleştirel bir üslup ile kaleme almıştır. Hikâye şu şekilde başlamaktadır:

“Kendi adımlı bilmıyorum, yaşımı da... Küçük bir taş gibi bu dünyaya atılmış ve hayatta kalmışım. Kim babam, kim annem bilmıyorum. Ben yalnızca kaybedilmiş bir şeyim. (...) Herkesin bir çocukluğu var. Benim de öyle... Fakat benim çocukluğum diğerlerinininkiyle aynı değil. Ben sıcaklık, tokluk ve hatta sevmek nedir bilmıyorum. Bildiğim sadece soğuk ve açlık. Bir gün, tam olarak hangi gün emin değilim, nihayetinde bir gün, zayıf ve yüzü kırışıklarla dolu yaşlı bir adam önümde dikilip, ciddiyetle “Senin bu yaşlarda okula gitmen, okuman gerekir; eğitim almak insanın hayatındaki en mühim mevzudur.” dedi. Ben de gittim. Açlığımı ve üşüdüğümü unuttum. Dört bir tarafta aradım. İhtişamlı binalar da gördüm, basit yapılar da. Söylediklerine göre bunlar okul gibi bir şeymiş. Kafamı kaldırarak içeriye girdim, çünkü eğitim almanın insanın hayatındaki en mühim mevzu olduğunu öğrenmiştim. “Çık! Burası senin girebileceğin bir yer değil!” İster ihtişamlı binalarda ister basit yapılarda, kapıda karşılaştığım korkutucu yüzlerden ya da dostane yüzlerden hep buna benzer cümleler duydum. Bu sözler adeta bir deri ayakkabı gibi tüm vücuduma vuruyordu. Her yerimin ağrıdığını hissediyordum. Başımı önüme eğerek gittim. Çocukların içeriden gelen gülüş

sesleri uzun bir süre kulağında yankılandı. İlk defa aklında bir şüphe uyandı, ben insan mıydım değil miydim?”⁵³

Hikâyenin girişinden de anlaşılacağı üzere, başkahramanın vurguladığı husus, yaşadığı zorlu hayattan ziyade, bu zorlu hayatın ona hissettirdikleridir. İnsanların “köpek” diyerek hakaret ettiği başkahraman, bir köpek kadar mutlu olabilmeyi arzulamaktadır. Başkahramanın hikâyede bahsettiği “ beyaz tenli, sarı saçlı, mavi gözlü, büyük burunlu ve iri yapılı” insanlar Çin’de yaşayan yabancı imgesidir. O, bu kişileri “üstün insan (ren shang de ren - 人上的人)” olarak görmekte ve onlar tarafından “köpek” yerine konmaktan haz duymaktadır. Eserlerinde hayat verdiği karakterler aracılığıyla topluma ayna tutan Ba Jin, bu hikâyesinde de fakirlikle boğuşan ve insan muamelesi görmeyişi bir yana, köpek kadar değer verilmeyen bu karakter üzerinden toplumdaki eşitsizliklere, karanlığa ve sömürgeciliğe değinmiştir.

Ba Jin, diğer pek çok eserinde de Gou hikâyesinde karşımıza çıkan “beyaz tenli, sarı saçlı, mavi gözlü, büyük burunlu ve iri yapılı” yabancı (öteki) imgesine yer vermiştir. Bu eserlerden biri de Masai de Ye’dir (马赛之夜 - Marsilya’nın Gecesi). Ba Jin, bu hikâyede Fransa’dan Çin’e dönüş yolunda uğradığı Marsilya’da

---

⁵³ BA, Jin (巴金), Hanye: Bajin Xiaoshuo Jingdian (寒夜: 巴金小说经典 – Soğuk Gece: Ba Jin Roman Klasikleri), Ershiyi Shiji Chubanshe (二十一世纪出版社), Nanchang, Beijing, 2014, s. 5

gözlemlediği olayları kaleme almıştır. Yazar, hikâyenin başkahramanı olan Çinli bir öğrencinin anlatımıyla, dönemin Fransa'sındaki kadınların hayatlarını sürdürebilmek adına fahişelik yaptığından ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların giderek arttığından bahsetmiştir. Yazarın, eserlerinde yabancı (öteki) olgusuna en çok yer veren Çinli yazarlardan biri olmasının muhtemel sebebi genç yaşta geldiği Fransa'daki yaşantısı ve tecrübeleridir.

Ba Jin, yabancı ülkelerdeki edinin ve gözlemlerini yalnızca kısa hikâyelerlerine değil aynı zamanda romanlarına da yansıtmıştır. Fransa'dan Shanghai'a döndükten sonra yazdığı Dianyi (电椅 - Elektrikli Sandalye) ve Yali'anna (亚利安娜 - Arianna) romanlarının konusu ve karakterleri de yazarın Fransa'daki hayatının bir parçasıdır.

Ba Jin, eserlerine yabancı imgesi olarak yalnızca Batı'yı değil Doğu'yu da taşımıştır. Yazar 1934-1935 yıllarında Japonya'da bulunmuş ve buradaki gerçek hayat tecrübelerine dayanarak Shen (神 - Tanrı), Gui (鬼 - Hayalet) ve Ren (人 - İnsan) isimli üç hikâye kaleme almıştır. Japonya'nın Yokohama şehrinde bulunduğu süre zarfında bir üniversitenin Çin Dili Bölümü'nde görevli olan Doç. Wu Tian'in (武田) evinde kalmıştır. Wu Tian'in ateistlikten Budizm'e uzanan hikâyesi, Ba Jin'in ilgisini çekmiş ve yazarın Shen isimli hikâyesinin ilham kaynağı olmuştur. Bu eserde, bir aydın ve entelektüel olan Chang Guchuan'ın (长谷川) ateistlikten Budizm'e geçiş hikâyesi çerçevesinde gerici Japon hükümetinin toplumu karanlığa sürükleyen

politikalarına karşı koymaya çalışan entelektüellerin içinde bulunduğu durum anlatılmıştır. Yazar, Ren başlıklı hikâyesinde ise hapisanede aynı hücrede kalan iki mahkûmu çeşitli yönlerden mukayese ederek Japon hükümetinin karanlık politikalarını ve dönemin Japonya'sında düşünce özgürlüğünün olmayışını eleştirmiştir. Siyasi olayların toplum üzerindeki etkilerini yansıtan bu iki eserden konu olarak farklılık gösteren Gui hikâyesi, Japonya'daki feodal sistemin gençlerin hayatları ve aşkları üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Ku Koujun (堀口君) ve Hengshan Manzi (横山满子) arasındaki dramatik aşk üzerine kurgulanan hikâye, emperyalizmle yönetilen Japon toplumunun içinde bulunduğu karanlığı tasvir etmektedir. Dönemin Japon gençliğinin özgürlük arayışı içinde olduğunu ve Batı ülkelerindeki akranlarına imrendiklerini, Hengshan Manzi'nin hikâyenin başkahramanı olan Zhang Jun'e (张君) sorduğu şu sorulardan anlayabiliriz:

“Ku Koujun senin daha önce Avrupa'ya gittiğinden bahsetti. Bu harika bir şey! Oralar çok güzel olsa gerek, öyle değil mi? (...) Fransa kesin çok özgür bir ülkedir, öyle değil mi? Orada yaşayan kadınlar eminim çok mutludur. Birkaç Fransız romanı okudum ve hayran kaldım.”⁵⁴

---

⁵⁴ BA, Jin (巴金), Hanye: Bajin Xiaoshuo Jingdian (寒夜: 巴金小说经典 – Soğuk Gece: Ba Jin Roman Klasikleri), Ershiyi Shiji Chubanshe (二十一世纪出版社), Nanchang, Beijing, 2014, s.61

Hikâyede dikkat çeken bir diğer konu ise 1930'larda feodal aile sisteminin yaygın olduğu Japonya'da, gençlerin ailelerinden evlilik onayı alamaması durumunda “beraber intihar etmelerinin (Xinzhong - 心中)” yaygın olmasıdır. Özgürlüğe giden yolun ancak ölümden geçtiğini düşünen Hengshan Manzi ise kadere inancı olan erkek arkadaşını intihar için ikna edemez ve ayrılırlar. Ku Koujun kendisini tamamen dine adar ve zamanın çoğunu ibadet ederek geçirir. Ku Koujun, hayaletler ile bağ kurmakta ve onların huzura kavuşmalarına yardımcı olmaktadır. Geçirdiği hastalık sonucu ölen Hengshan Manzi'nin hayaleti için de vefa borcunu yerine getirir. Ku Koujun, ölümden sonra bir dünyanın daha olduğuna ve orada hayaletlerin yaşadığına, ölümden önce buldukları dünyada uğradıkları zulümlerin hesabının bu “hayaletler dünyasında” sorulacağına tüm kalbiyle inanmaktadır. Ba Jin, Ku Koujun karakteri aracılığıyla emperyalizm ile yönetilen bir toplumda karanlığın içine hapsolan gençliğin çaresizliğini gözler önüne sermeye çalışmıştır.

Gözlemlerini, hayat tecrübelerini, toplumsal olay ve olguları edebi yazılarına taşıyan Ba Jin, 19 yaşına kadar beraber yaşadığı ailesinde şahit olduğu feodal sistemden kaynaklanan pek çok toplumsal sorunu ise Jia (家 - Aile), Chun (春 - Bahar) ve Qiu (秋 - Güz) romanlarına konu edinmiştir. Bu romanlar yazarın Sağanak Üçlemesi'dir (Jiliu Sanbuqu - 激流三部曲). 1930'lu yıllarda oldukça üretken bir yazar profili çizen Ba Jin'in romanlarından en ses getireni, 1933 yılında yayımlanan Jia romanı olmuştur. Bu roman, yazarın edebiyat alanındaki yerini sağlamlaştırmıştır. Romandaki karakterler aracılığıyla geleneksel Çin aile sistemine ve feodal düşünce sistemine karşı yapılan eleştiriler, dönemin genç okurları arasında büyük yankı

uyandırmıştır. Jia Yumin (贾玉民), takdire şayan bir eğitim hayatı olmayan Ba Jin'in Jia romanının başarısını yazarın aile hayatına, büyüdüğü çevreye ve yaşadığı döneme bağlamaktadır.⁵⁵ Feodal bir ailenin dört kuşak hikâyesinin anlatıldığı Jia, Chun ve Qiu romanları yazarın kendi ailesinden izler taşımaktadır.

1937 yılında başlayan ve 1946 yılında sona eren İkinci Çin-Japon Savaşı süresince Ba Jin, geleneksel aile sistemindeki yozlaşmayı ve bu sistemin karanlık yüzünü konu edinen romanlarının yanı sıra bu savaşın toplumsal hayat üzerindeki etkilerini konu alan romanlar da yazmıştır. Huo (火-Ateş) Üçlemesi, diğer bir adıyla Kang Zhan Sanbuqu (抗战三部曲 - Direniş Savaşı Üçlemesi), Zhu Yu Ji (猪与鸡 - Domuz ve Tavuk), Fu Yu Qi (夫与妻 - Karı ve Koca), Sheng Yu Si (生与死 - Yaşam ve Ölüm) yazarın savaş temalı eserleri arasındadır.

Yazarın bu yıllarda kaleme aldığı Qi Yuan (憩园 - Huzur Bahçesi) aile temalı bir romandır. Tema bakımından Qi Yuan, Jiliu Üçlemesi'nin devamı ya da

---

⁵⁵ JIA, Yumin (贾玉民), Jiating, Huanjing, Shidai He Ba Jin Chengcaizhilu(家庭、环境、时代和巴金成才之路 – Aile, Şartlar, Dönem ve Ba Jin'in Başarıya Uzanan Yolu), Jiaozuo Daxue Xuebao (焦作大学学报), 2007, sy.1

tamamlayıcısı niteliğindedir; fakat üslup açısından değerlendirilecek olursa, Jiliu Üçlemesi coşkulu ve sürükleyici, Qi Yuan ise ağır ilerleyen bir romandır.⁵⁶

1944 yılında yazmaya başladığı Han Ye (寒夜 - Soğuk Gece), Ba Jin'in aile temalı olan bir diğer romanıdır. Bu roman, yazarın uluslararası bir üne kavuşmasına da vesile olmuştur. 1978 yılında, Han Ye'nin Fransızca çevirisi yayımlanmış ve bu eser Fransa'da büyük ses getirmiştir.⁵⁷

Han Ye, Wang Wenxuan (汪文宣) ve Zeng Shusheng (曾树生) karakterlerinin sıkıntılı evliliklerini anlatmaktadır. Her iki karakterde döneme göre iyi bir eğitim sahibidir ve ülkelerinin kurtuluşunun ancak eğitim sayesinde olacağını düşünmektedir. İkinci Japon Savaşı'nın başlamasıyla, oğullarını ve Wang Wenxuan annesini alarak Chongqing'e (重庆) kaçarlar. Evlilikleri, sığındıkları bu şehirde karşılaştıkları sıkıntılar sonucu temelden sarsılmıştır ve günden güne daha da kötüye gitmektedir. Annesi ve eşi arasındaki anlaşmazlıkların ortasında kalan Wang

---

⁵⁶ YANG, Yi (杨义), Zhongguo Xiandai Xiaoshuo Shi (中国现代小说史 – Çin Modern Roman Tarihi), Renmin Chubanshe (人民出版社), Beijing, 1998, s. 167.

⁵⁷ WANG, Kaiming (王开明), Han Ye Dui Xianshi Zhuyi Wenxue Chuangzuo de Gongxian (《寒夜》对现实主义文学创作的贡献 – Soğuk Gece'nin Realizm Edebiyatına Katkıları), Sichuan Shida Xuebao (四川师大学报), 1985, sy. 4, s. 43

Wenxuan ciddi bir hastalığa yakalanır. İşini kaybetmesi ve eşinin başka erkeklerle olan samimiyeti, onu her geçen gün tüketmektedir. Başına gelen bu felaketlerin sorumlusu olarak kendisini görmektedir. Zeng Shusheng'in çalıştığı bankadaki genç bir erkekle başka bir şehre kaçması, üç kuşağın bir arada yaşadığı bu aileyi tam anlamıyla uçuruma sürükler. Çin'in Japonlara karşı zafer elde ettiği gün, Wang Wenxuan hastalığına yenik düşer ve hayata gözlerini yumar. Annesi, torununu alarak memleketine döner. . Zeng Shusheng oğlunu bulmak için Chongqing'e (重庆) gider; ancak oğlu artık bu şehirde değildir.

Han Ye, aile temalı bir romandır; ancak bu romanda geçen Wang (汪) ailesi, Jiliu Üçlemesi ve Qi Yuan'de hayat bulan ailelerden yapısal olarak farklıdır. Yazarın Jiliu Üçlemesi ve Qi Yuan romanlarında kurguladığı aileler, feodal sistemle yönetilen, evin reisi konumundaki dedenin ve onun emrine tabi olan oğullarının ve torunlarının bir arada yaşadığı tipik birer geleneksel Çin ailesi iken, Han Ye'de anlatılan Wang ailesi dul bir anne, oğlu, gelini ve torunundan oluşan, ailede kadının daha özgür bir konuma sahip olmasıyla geleneksel Çin aile yapısının dışına çıkan bir ailedir. Bu aile, günümüz modern ailesine yapısal olarak daha yakındır. Han Ye ve Jiliu Üçlemesi romanlarını farklı kılan tek mesele romanda anlatılan aile yapısı değildir. Jiliu Üçlemesi romanları "sistemi karakterler üzerinden eleştirmektedir ve

karakterler kötülüklerini sisteme dayanarak yapmaktadır; Han Ye ise eleştiri oklarını karakterlere değil, doğrudan sistemin üzerine çevirmektedir.⁵⁸

Ba Jin'in eserlerinde, realizmin (gerçekçilik) ilke ve nitelikleri oldukça net bir şekilde görülmektedir. Hikâye ve romanlarında yer alan karakterler, bu karakterlerin psikolojik durumları ve iç dünyaları, olayların tasviri ve geçtiği mekânlar okurlarda gerçeklik hissi uyandırmaktadır. Han Ye, yazarın realizm akımını en belirgin şekilde kullandığı eseridir. Ba Jin Han Ye'yi yazdıktan on yedi yıl sonra kaleme aldığı değerlendirme yazısında bu romanda geçen karakterler ve mekânlar üzerine şu açıklamalarda bulunmuştur:

“Han Ye romanındaki karakterler gerçekte var olmayan kişilerdir.

Fakat hikayenin arka planı ve hikayede geçen olaylar son derece gerçektir.

Burada, elime aldığım bir kamerayla video çektiğimi ya da gerçek olay ve

kişileri konu alan bir haber yazdığımı söylemek istemiyorum. Asıl söylemek

istediğim, romanda geçen bütün hikayenin, o dönemde oturduğum muhitin

dört bir yanında, kaldığım odanın üst katında, binanın giriş kapısında, Min

Guo Caddesinde (民国路) ve çevresinde yaşıyor olmasıdır. İnsanlar

tehlikelerden kaçınır, içki içer, kavga eder, hastalanır... Bu gibi şeyler her

---

⁵⁸ WANG, Kaiming (王开明), Han Ye Dui Xianshi Zhuyi Wenxue Chuangzuo de

Gongxian (《寒夜》对现实主义文学创作的贡献– Soğuk Gece'nin Realizm

Edebiyatına Katkıları), Sichuan Shida Xuebao (四川师大学报), 1985, sy. 4, s. 43

gün yaşanmaktadır. (...) Romanda geçen birahaneye, kahve dükkânına, kitapçıya, kısacası romandaki her bir noktaya aşinayım. Farelerin ve tahtakurularının barış içinde yaşadığı odamın dört bir yanında gözlemediğim olaylardan bir kısmını bu romanda yazmayı tercih ettim. Wang çiftinin sık sık girip çıktığı o kapıdan, ben de girip çıkıyorum. Romadaki çay satılan o sokaklarda sabah akşam dolaşıyorum. (...) Wang ailesi ile aynı binada oturmamıza rağmen, onları yazdıkça tanıyorum.”⁵⁹

Ba Jin'in açıklamalarından da anlaşılacağı üzere, Han Ye kurgulanan hikâyenin ilham kaynağı gerçek hayattır. Yazarın oluşturduğu karakterler tek bir kişiden değil toplumun içinden gelmektedir. Wang ailesinin dağılışı hikâyesi çerçevesi içinde dönemin entelektüellerinin trajik durumunu anlatan bu roman, Ba Jin'in kalemini ustalıkla kullandığı ve sanatının ulaştığı seviyeyi ortaya koyan bu roman, yazarın ilk döneminin son eseridir.

---

⁵⁹ BA, Jin (巴金), Hanye: Bajin Xiaoshuo Jingdian (寒夜: 巴金小说经典 – Soğuk Gece: Ba Jin Roman Klasikleri), Ershiyi Shiji Chubanshe (二十一世纪出版社), Nanchang, Beijing, 2014, s.377-378

1.2.2 Kahramanlık, Zafer ve Coşku: Son Dönem

Han Ye romanından sonra yazarlığa birkaç yıllığına ara veren Ba Jin, 1949 yılında Çin'in düşman işgalinden tamamen kurtulması ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla sessizliğini bozarak kalemini tekrar eline almıştır. Cen Guang, makalesinde Ba Jin'in 1949 sonrası eserlerindeki konu ve üslup hakkında şöyle demiştir:

“Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşu sonrası Ba Jin'in eserlerindeki ” o kasvetli ve acıklı melodi” bir kenara süpürülüp atılmış, ”o hafif gamlı ve köşeye sıkışmış karamsar umutsuzluktan” eser kalmamıştır. Coşku, neşe, iyimserlik ve istikrar, eserlerinin yeni notaları haline gelmiştir. (...) Ba Jin'in eserlerindeki tonun değişimi bir tesadüf değildir; çünkü her şeyden önce bu değişimin sebebi, yazarın, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla sosyalizmin beraberinde getirdiği yeni bir yaşamın toprağında kök salması, halkın zaferini ve sevincini ifade etmek istemesi, dönemin ışığını ve ateşini aktarmak istemesidir.”⁶⁰

---

⁶⁰ CEN, Guang (岑光), Shi Lun Ba Jin Jianguo Hou de Wenxue Chuangzuo (试论巴金建国后的文学创作 Ba Jin'in Çin Halk Cumhuriyeti'nin Kuruluşu Sonrası Edebi Yazarlığı Üzerine), Ningxia Daxue Xuebao (宁夏大学学报), 1980, sy.1, s. 32

1952-1953 yıllarında Ba Jin, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Kuzey Kore'nin müttefiki olarak Kore Savaşı'na müdahil olduğu cepheye gitmiş ve burada yaklaşık bir yıl yaşamıştır. Çin Halk Gönüllü Ordusu (Zhongguo Renmin Zhiyuan Jun - 中国人民志愿军) içinde askerler ile geçirdiği bu bir yıllık süre 1950-1970 yılları arasında yazdığı Ai de Gushi (爱的故事 - Aşkın Hikâyesi), Huang Wen Yuan Tongzhi (黄文元同志 - Yoldaş Huang Wen Yuan), Yingxiong de Gushi (英雄的故事 - Kahramanın Hikâyesi) gibi pek çok eserin ilham kaynağı olmuştur.

1966 yılında, dönemin Çin Komünist Parti lideri Mao Zedong (毛泽东) tarafından, komünist ideolojinin Çin topraklarında tamamen kök salması gayesiyle başlatılan ve 1976 yılında sona eren Kültür Devrimi, Ba Jin'in kalemine pranga vurmuştur. Tıpkı diğer pek çok aydın gibi Ba Jin de devrim karşıtı bir tehdit olarak algılanmış ve 'yeniden eğitilmek' üzere kırsal bölgelere sürün edilmiştir. Yazarın bu on yıllık süreçte bilinen edebi bir faaliyeti olmamıştır.

Kültür devriminin sona ermesiyle mürekkebini kâğıdıyla yeniden buluşturan Ba Jin, bu dönemde roman ve hikâyeden ziyade düzyazı çalışmalarına ağırlık vermiştir. Di Er Ci Jiefang (第二次解放- İkinci Kurtuluş), Wangzhe Zongli de Yixiang (望着总理的遗像- Merhum Başbakanın Portresine Bakarak), Zuihou de Shike (最后的时刻 - Son An), Yongyuan Xiang Ta Xuexi (永远向他学习 - Ebediyen Onu Örnek Almak), Wo de Xiwang (我的希望- Umudum), Geren de

Xiangfa (个人的想法 - Şahsi Düşüncelerim) gibi eserler, Ba Jin'in bu yıllarda yazdığı düzyazılardan bazılarıdır.

Yazarın 1978-1986 yılları arasında bir Hong Kong gazetesi olan Büyük Halk Gazetesi'nde (Da Gong Bao - 大公报) yayımlanan köşe yazıları, 1986 yılında Sui Xiang Lu (随想录 - Gelişigüzel Düşünceler) ismiyle kitap haline getirilerek Beijing Sanlian Shudian (北京三联书店 - Pekin Sanlian Kitabevi) tarafından basılmıştır. Toplamda sekiz yıl gibi bir sürede yazdığı bu yazıların büyük bir kısmı Kültür Devrimi ile bağlantılıdır. Yazar, Kültür Devrimi yıllarında başından geçenleri, bu siyasi hareketin kendisini ve etrafındaki insanları nasıl etkilediğini bu yazılarıyla okurlara aktarmıştır. “Yirminci yüzyılın seksenli yıllarındaki ‘kültürel evrimi’ gözler önüne seren”⁶¹ bu eser, Ba Jin'in gelecek kuşaklara bıraktığı bir günlük niteliğindedir. Dönemin toplumsal yapısı, ideolojik düşünce sistemi ve kültür-sanat seviyesi hakkında pek çok detay içeren Sui Xiang Lu, ilk basımından sonra çeşitli yayınevleri tarafından tekrar tekrar basılmıştır. Chen Sihe (陈思和)⁶² bu eserin başarısından şöyle bahsetmiştir:

---

⁶¹ CHEN, Sihe (陈思和), Ba Jin Wannian Sixiang Yanjiu Lungao (巴金晚年思想研究论稿 – Ba Jin'in Son Dönem Düşünceleri Üzerine Araştırmalar), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2015, s. 111

⁶² Prof. Dr. Chen Sihe (陈思和) (1954-) 1892 yılında Fudan Üniversitesi Çin Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olmuştur. Şuan aynı üniversitede mezun olduğu

“Çok muthuyum çünkü aradan geçen otuz yıldan sonra bile yayınevleri hala böylesine güzel kitapları yeniden basıyor. Bu, Ba Jin’in aramızdan ayrılalı neredeyse on yıl geçmesine rağmen, Sui Xiang Lu’nun okur sayısının hala fazla olduğunu gösteriyor. Dahası, bu kadar insanın bu eseri okuyor olması, harika bir şey. Ülkemin gençliği ile Ba Jin arasında bir gönül köprüsü kuruluyor.”⁶³

Yazarın iç dünyasına ve ideolojik düşüncelerine ayna tutan bu yazılar, aynı zamanda tarihi birer belge niteliğindedir. Geçmişte yaşanan ve unutulmaması gereken olaylar bu yazılar aracılığıyla nesilden nesle aktarılmaktadır. Tarih kitaplarında anlatılan Kültür Devrimi ile Ba Jin’in yazılarında anlatılan Kültür Devrimi arasında ince bir ayırım vardır. Tarihi belgeler ve kitaplar Kültür Devrimi’nin nasıl başlayıp nasıl bittiğini anlatırken, Ba Jin’in yazıları ise, Kültür Devrimi’nin birey ve toplum üzerinde olan etkilerini ve sonuçlarını aktarmaktadır. Ancak, dönemin her yazarı bunu başaramamıştır. Pek çok yazar, bu dönemde

---

bölümde öğretim üyesidir. Ba Jin Araştırmaları Topluluğu’nun (巴金研究会) başkanlığını yapmaktadır. Ba Jin ile olan gönül bağı lisans yıllarına dayanmaktadır. Ba Jin’in oğlu ile üniversitede sınıf arkadaşı olduğundan, yazarı yakından tanıma imkânı bulmuştur. Yaşayan en büyük Ba Jin araştırmacılarından biridir.

⁶³ CHEN, Sihe (陈思和), Ba Jin Wannian Sixiang Yanjiu Lungao (巴金晚年思想研究论稿– Ba Jin’in Son Dönem Düşünceleri Üzerine Araştırmalar), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2015, s. 109

yaşadıklarını dile getirme cesaretini gösterememiştir. Chen Sihe (陈思和) bu konuya şu şekilde açıklık getirmiştir:

“(...)Ba Jin, çağdaşı olan diğer pek çok yazardan farklıdır. Yazarlar ve edebiyatçılar Kültür Devrimi yıllarında, ya da öncesinde, ağır eleştirilere ve iftiralara maruz kalmış, küçük düşürülmüş, evleri haczedilmiş, aşağılanmış ve bir kısmı çaresizlikten intihara sürüklenmiştir. Kültür Devrimi sona erdikten sonra, yazarlar eski saygınlıklarını geri kazanmış, içinde buldukları durum normale dönmüş ve evlerine geri dönmüşlerdir. Birçok yazar, muhtemeldir ki, Kültür Devrimi öncesi, oldukça iyi muamele görüyordu. Ancak Kültür Devrimi'nin başlamasıyla, bu yazarlar cehennemin en dibine atıldılar. Aileleri parçalandı, yuvaları dağıldı. Kültür Devrimi'nin sona ermesiyle, pek çok yazar eski güzel günlerine geri dönmüşken, Ba Jin ihtiyatlı bir şekilde geri çekildi. Diğer pek çok yazar kendi kendine “ Nerede duracağımı bil! Bunca yıl onca acı çektin ve yıllar sonra nihayet eski günlerine kavuştun. Söylenmemesi gereken şeyleri söyleme!” gibi uyarılarda bulundu. Peki neden? Çünkü bin bir meşakkatle geldikleri bugünlerini korumak istediler. Ya yanlış bir şey söyleyip ‘birilerini’ incitirlerse? Tekrar o zorlu günlere dönmeyeceklerinin bir garantisi yoktu. Ya Kültür Devrimi yıllarında olduğu gibi sürgüne gönderilirlerse? Bugünlere tekrar kavuşamayabilirlerdi. İşte bu yüzden, birçok yazar tarihten dersini almıştı. Onlar başlarına gelen felaketlerin sebebi olarak, hükümete güvenerek sarf ettikleri, samimi birkaç cümleyi görüyorlardı. Sarf ettikleri bu samimi

*sözlerin sonucunda, 'devrim karşıtı' ve 'sağcı' olmakla suçlandılar ve ailelerinden ayrı düştüler. O yüzdendir ki, artık söylenmemesi gereken şeyleri söylemiyorlar. Başlarını önlerine eğip, kendi işleriyle meşgul oluyorlar. Yazmak isteyen yazıyor, okumak isteyen okuyor ama 'boş işlerle' uğraşmıyorlar.'*⁶⁴

Ba Jin ise bu yazarların aksine, Kültür Devrimi yıllarında yaşadığı olayları ve gözlemlediği toplumsal sıkıntıları samimi bir şekilde Sui Xiang Lu eserinde dile getirmiştir. Yazarın bu cesareti zaman zaman ağır eleştirilere maruz kalmasına neden olmuştur. Nitekim yeniliklere ve dış dünyaya yabancı kalmayı isteyen gelenekselci ve muhafazakâr kesimlerin baskısı Ba Jin'i susturmaya yetmemiştir. O, her ne kadar kendisini "korkak" olarak adlandırsa da, yazdıklarından dolayı başına gelebilecek bütün felaketleri göğüslemeye hazırmışçasına yazmaya devam etmiştir. Bu dönemde, siyasi baskının yanı sıra, yazarın ilerleyen yaşı ve Parkinson hastalığı da yazarın üretkenliğinin önünde bir set çekmiştir. Ba Jin, Chen Sihe ile yaptığı bir röportajında 'kalemi kavramakta zorlandığını, zaman zaman sol elinin yardımıyla sağ elini destekleyerek yazmak zorunda kaldığını' belirlemiştir.

---

⁶⁴ CHEN, Sihe (陈思和), Ba Jin Wannian Sixiang Yanjiu Lungao (巴金晚年思想研究论稿— Ba Jin'in Son Dönem Düşünceleri Üzerine Araştırmalar), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2015, s. 111-112

Bazı araştırmacılar, Ba Jin'in son dönem yazılarını dil ve üslup bakımından yetersiz bulmaktadır. Ancak, 1986 yılında, Sui Xiang Lu yayımlandığında, Ba Jin'in seksen iki yaşında olduğunu göz önünde bulundurursak, eserlerinin dil ve üslup bakımından yetersiz olması normal karşılanmalıdır. 'Sol eli ile sağ elini destekleyerek yazdığı' her bir karakter, yazarın hastalığına aldırış etmeden gelecek kuşaklara gerçekleri aktarmak için verdiği uğraş eserlerini değerli kılan unsurlardır. Dil ve üslup üzerinde yoğunlaşmak yerine, " anlatılan hikâye ve olayları kavramaya çalışırsak, bu yazıların ne denli bir önem arz ettiğini görürüz."⁶⁵

Ba Jin, 1993 yılında yazdığı bir makalesinde Sui Xiang Lu'nun son kitabı olduğunu ve artık bu tarz bir çalışması olmayacağını ifade etse de, 1986 yılından sonra yazdığı düzyazılar, 1995 yılında Zai Si Lu (再思录 - Son Düşünceler) başlığı altında kitap haline getirilerek yayınlanmıştır. Yazarın anı yazılarının yoğunlukta olduğu bu eser, her ne kadar Sui Xiang Lu'nun devamı niteliğinde olsa da, onun elde ettiği başarıya ulaşamamıştır. Yazar, Zai Si Lu basıldığında 93 yaşındaydı ve Parkinson hastalığı oldukça ilerlemişti. Son zamanlarını hastane odalarında geçiren yazar, yazmaya devam edeceğini ve kalemını asla bırakmayacağını ifade etmiş olsa da, hastalığı yazarın bu dileğinin gerçekleşmesini mümkün kılmamıştır.

---

⁶⁵ CHEN, Sihe (陈思和), Ba Jin Wannian Sixiang Yanjiu Lungao (巴金晚年思想研究论稿 – Ba Jin'in Son Dönem Düşünceleri Üzerine Araştırmalar), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2015, s. 115

2. BÖLÜM

SAĞANAK ÜÇLEMESİ (激流三部曲 – JILIU SANBUQU)

Sağanak Üçlemesi, Ba Jin'in Aile (家 – Jia), Bahar (春 – Chun) ve Güz (秋 – Qiu) romanlarından oluşan üçlemedir. Ba Jin, bu üçlemeyi yaklaşık on yıllık bir süre zarfında yazmıştır. Aile, ilk olarak 1931 yılında bir Shanghai gazetesi olan Shibao'da (时报) Jiliu (激流-Sağanak) başlığıyla seri halinde yayınlanmıştır. Yazar, 1933 yılında kitap haline getirilen eserin ismini Jia olarak değiştirmiştir. 1938 yılında üçlemenin ikinci eseri olan Bahar, 1940'da ise üçlemenin son eseri olan Güz yayınlanmıştır.

Jiliu (激流) kelime anlamı olarak Çince "suyun hızlı ve şiddetli bir biçimde akıp gitmesi, akarsuların coşkulu bir şekilde akması" anlamına gelmektedir. Suların bu coşkunluğu ve gücü romanlardaki gençliğin temsilcisidir.⁶⁶ Yazarın üçleme için seçtiği bu isimden de anlaşılacağı üzere, romanlar Çin gençliğinin durmadan ilerleyişi ve engel tanımayışının temennisi içindedir. Romanın kurgu ve örgüsü, zorbalığa, baskıya ve gericiliğe karşı direnen gençlerin hikâyeleri çevresinde gelişim göstermektedir.

---

⁶⁶ CHEN, Sihe (陈思和), Ba Jin Wannian Sixiang Yanjiu Lungao (巴金晚年思想研

究论稿 – Ba Jin'in Son Dönem Düşünceleri Üzerine Araştırmalar), Fudan Daxue

Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2015, s. 141

Üçlemenin hikâyesi, Ba Jin'in de memleketi olan Chengdu'da, 1919 ve 1924 yılları arasında geçmektedir. Bu dönem, 4 Mayıs Hareketinin⁶⁷ başladığı ve oldukça etkili olduğu bir zaman dilimidir. Yazar, bu yapıtlarda eleştiri oklarını feodal ailelerin sorunlu yapısına yöneltmekte ve feodal ailelerin içinde olan gençlerin 4 Mayıs Hareketi'yle yaygınlaşan Batı kökenli düşünce akımları ve ideolojilerinden etkilenişini okurlara hikâye içinde aktarmaktadır. Ba Jin, bu eserlerde bir yandan feodal sistem ve düşüncenin geri kalmışlığını gün yüzüne çıkarırken, diğer bir yandan da genç neslin güç ve kabiliyetlerini de ortaya koymaktadır. Bu üçleme yazarın kendi hayatından izler taşımaktadır. Ba Jin, bu romanların kendi hayatına bir ayna tuttuğunu pek çok kez dile getirmiştir. Aile eserinin yeni basımı için kaleme aldığı yazısında bu konuya şu şekilde değinmiştir;

Bu romanı yazmak için çok fazla bir zaman harcamadım. Zaten eğer ailem ile geçirdiğim on dokuz yıllık bir yaşantım olmamış olsaydı, böyle bir eser de yazamazdım. Çok evvel de dile getirdiğim gibi, ben yazar olmuş

---

⁶⁷ 4 Mayıs 1919'da, Çin'in Shandong eyaletinin Japonlara verilmesi haberinin Pekin'e ulaşmasıyla on üç enstitüden üç bin kadar öğrencinin Tiananmen Meydanında toplanarak protestolara başlamasıyla vuku bulan toplumsal harekettir. "Ülke toprakları satılamaz!", "Kardeşler; ayaklanalım, uyanalım!" sloganları atan öğrencilerden bin kadarı tutuklanmıştır. Bunun üzerine daha da şiddetlenen ve tüm ülke geneline yayılan protestolar karşısında çaresiz kalan hükümet öğrencileri serbest bırakmıştır. Öğrencilerin bu ayaklanması, demokrasinin bir zaferi olarak Çin tarihinde yeni bir dönemin kapılarını aralamıştır.

olmak için roman yazmıyorum; geçmişteki hayatım kalemi elime almam için beni zorluyor. Jia'da "ben" var mıyım, yok muyum, bu net değil, fakat romandaki o karakterlerin hepsi ya benim sevdiğim ya da nefret ettiklerimdir. Romandaki pek çok sahneye kendi gözlerimle şahit oldum ya da bizzat tecrübe ettim. Jia'yı yazarken, sanki o karakterlerle beraber ben de acı öekiıyor, yine o karakterlerle beraber zulüm altında mücadele ediyordum. O sevilesi gencecik ruhlarla beraber gülüp, yine onlarla ağlıyordum. Biliyorum ki aslında hatıralarımın mezarını deşeliyordum. O acıklı hatıralar, şimdiye değin hala capcanlılar.⁶⁸

Çin modern romanı tarihinde, geleneksel Çin aile kültürünü her açıdan ele alan ve bu tip aile kültürünün nihai durumunu yansıtan eserlerin öncülüğünü yapan Jiliu Sanbuqu⁶⁹ Ba Jin'in en çok bilinen ve okunan eserlerindedir. Jia, Chun ve Qiu romanlarında, geleneksel Çin aile yapısının genel karakteristik özellikleri somut bir şekilde gözlemlenmektedir. Söz konusu eserlerde anlatılan Gao ailesi dört kuşağın bir arada yaşadığı, varlıklı ve geniş bir ailedir. Romanlarda toplamda altmıştan fazla karakter yer almaktadır. Karakter kadrosunun büyük bir kısmını Gao ailesinin

---

⁶⁸ BA, Jin(巴金), Jia 家(Aile), Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing, 2008, s.353

⁶⁹ LI, Jintao (李金涛), Ba Jin Jiliu Sanbuqu Dui Zhongguo Chuantong Jiazu Wenhua de Biaoxian Yishu (巴金激流三部曲对中国传统家族文化的表现艺术), Hunan Minzu Xueyuan Xuebao (湖南民族学院学报), 1998, sayı 16, s.22

bireyleri oluşturmaktadır. Bunların haricinde ailenin yakın akrabaları, hısımları, sıklıkla görüştükları ahabpları ve köleleri de romanlarda yer almaktadır. Karakterlerin her biri toplumun belli bir kesimini yansıtacak şekilde kurgulanmıştır. Yazar, bu aileyi şekillendirirken aile büyüklerini, onların çocuklarını, ailenin hizmetkârlarını ve kölelerini oldukça gerçekçi bir biçimde kurgulamıştır. Örneğin yazar, romandaki karakterlere isim verirken Çin geleneklerini takip etmiştir. Çin kültüründe doğan çocuklara isim vermek oldukça mühim bir meseledir. Çocuğa verilen isimin yalnızca çocuğun karakterini ve kaderini değil aynı zamanda bütün ailenin de kaderini belirleyeceğine inanılır. Ba Jin de romanlardaki karakterlere isim verirken bu geleneğin gerçekliğinden uzak kalmamıştır. Gao ailesinin ikinci kuşağı olan amcaların isimleri büyükten küçüğe sırasıyla; Kewen (克文), Keming (克明), Ke'an (克安) ve Keding'dir (克定). Yazar bu isimleri seçerken bu kardeşler için Ke (克) imini belirlemiş ve hepsinin isminde ilk im olarak bu imi kullanmıştır. İsimlerde yer alan ikinci imler; Wen, Ming, An ve Ding ise özel ve anlamlı bir bütünlük içerisindedir. Wen ve Ming imleri bir araya geldiğinde Çince "medeni, uygar" anlamına gelen Wenming (文明) kelimesini oluşturmaktadır. An ve Ding heceleri bir araya geldiğinde ise Çince "dengeli, istikrarlı" anlamına gelen Anding (安定) kelimesini oluşturmaktadır. Yazar, bu titizliği romanda yer alan hemen hemen tüm karakterler için göstermiştir. Ailenin en büyük torunları olan Juexin(觉新), Juemin(觉民) ve Juehui(觉慧) karakterlerinin isimleri de aynı şekilde bir harmoni içindedir. Yazarın bu karakterler için seçtiği ortak im Jue'dir (觉). Jue, Çince'de "farkındalık, uyanış, aydınlanma" anlamına gelmektedir. İsimlerinde yer alan ikinci imlerinin Türkçe karşılıkları sırasıyla şu şekildedir; Xin (新) "yeni", Min (民)

“halk” , Hui (慧) “zeki, akil”. Bu isimleri bir bütünlük içinde incelediğimizde, yazarın “modernleşen ve yeniliğe doğru ilerleyen Çin halkının zekiliği ve aydınlanmışlığını” vurgulamak istediğini görmekteyiz.

Romanda pek çok karakter yer almasına karşın, yazarın özel anlamlar ve görevler yüklediği bazı önemli kahramanlar vardır. Bunların en başında da Juehui gelir. Öyle ki, birçok araştırmacı bu kahramanı Ba Jin’in kendisiyle özdeşleştirdiğini, bu kahramanın Ba Jin’in hayatından ve düşünce tarzından izler taşıdığını düşünmektedir. Dahası, bazı araştırmacılar Sağanak Üçlemesi’nin Ba Jin’in otobiyografisi olduğunu dile getirmektedir. Ba Jin ise bu hususa birkaç yazında değinmiş, ancak okurlarını ve araştırmacıları tatmin edecek bir netlik kazandırmamıştır. Ba Jin’in bir kuzenine yazdığı mektupta bu konuda şu sözleri söylemiştir;

Yazdığım Juexin, Juemin ve Juehui kardeşler, üç farklı karakteri temsil ediyor ve bu karakterler bu farklılıklar sayesinde farklı sonlar elde ediyor. Juehui’nin karakteri belki de benimle çok yakın olabilir; ancak yaptıklarımız tam olarak aynı olmayabilir. Bunlar seni ikna etmeyebilir. Sen, Juehui’nin yaşındayken, belki de sen ondan daha cesurdun. Benim ağabeyim eskiden benden daha cesur davranırdı. Bu yüzden Juemin’i ona atfedemem. Kadın kahramanlara gelince, Mei, Qin ve Mingfeng da üç farklı karakteri temsil ediyor ve bu karakterler de bu farklılıklar sayesinde farklı sonlar elde ediyor. Qin’i şu şu kişidir diye gösterebilirsin. Fakat Mei ve Mingfeng, şu

kişidir diye gösterebilir misin? Elbette bu tip kızlarla karşılaştık. Ama ailemizin içinde bu kahramanlar yoktur. Jianyun'e gelince, sence bizim ailemizde bu tip bir kişi var mı? Sırf o kişiyi bulamadığın için, kendini bu kahramanın yerine koyma. Sen de biliyorsun ki yazdığım her karakter ailemizde yer almıyor. Ama endişelenme, ailemizde yoksa bile, Çin toplumunda kesinlikle vardır.

Ben öyle sakın bir yazar değilim. Hayatımda aşk da var nefret de, üzüntü de var arzu da... Eserlerimde de, aynı şekilde, aşkım da var nefretim de, üzüntüm de var arzum da... Eğer bunlar olmasaydı, roman yazamazdım. Ben yazar olmuş olmak için kalemi elime almıyorum. Bunu herkesten daha iyi biliyor olmalısın. Bu sebeple, eğer Aile romanımda duygularım yok dersem, beni yalan söylemekle suçlarsın. Son zamanlarda birkaç kez bu romanı karıştırdım ve hala bu romanı düzeltmekteyim. Her sayfada ve her kelimedede bir çift göz görüyorum. Bunlar benim kendi gözlerim... Gözlerim, o karakterleri, o olayları ve o mekânları alıp bir tarih kitabı ortaya koymuş. Gözlerim tüm kitabı kafese almış.⁷⁰

---

⁷⁰ BA, Jin(巴金), Jia (家) (Aile), Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing, 2008, s. 346

Karakterlerin ve aile yapısının yanı sıra, aile kültürünün bir parçası olan evlilik, doğum, ölüm ve ibadet gibi unsurlar da romanlarda detaylı bir biçimde yer almaktadır. Yazar, Çin halkının en büyük bayramı olan Bahar Bayramı'nda bütün ailenin bir araya gelerek yediği yemeği (年夜饭 – nianyefan) ve bu bayramın bir kutlama ritüeli olan havai fişek ve çatapat gösterilerini en ince ayrıntısına kadar okurlara aktarmıştır. Yazar ayrıca geleneklerden gelen batıl inançların kültür üzerindeki etkisini ve bu makul olmayan inançların doğurduğu olumsuz sonuçları en üst perdeden eleştirmektedir. Tüm bu unsurlara bir bütünlük içinde baktığımızda dönemin Çin toplumu ve kültürü hakkında derin bir bilgiye sahip olmaktadır.

2.1. Aile (家 – Jia)

Jia, konu olarak Çin'in Sichuan eyaleti Chengdu şehrinde yaşayan, varlıklı ve geniş bir aile olan Gao ailesinin hikâyesini anlatmaktadır. Ailenin en büyüğü olan dede, oğulları, torunları, ailenin köleleri ve hizmetkârları ihtişamlı bir konakta hep beraber yaşamaktadır. Geniş bir avlusu, şeftali ve erik ağaçlarıyla dolu bir arka bahçesi ve bu bahçeyi mükemmelleştiren bir gölü olan bu ihtişamlı konak Gao Konağı'dır. Yazarın konak hakkında okurlara aktardığı ilk cümleler şu şekildedir;

Kapkara kapıları olan konaklar, ilikleri donduran rüzgârın içinde sessizce dikiliyordu. Sonsuz bir sükûnete bürünmüş taş aslan heykeller kapıların ağzında çömelmiş bekliyordu. Kapılar açıldığında adeta bir canavarın ağzına benziyordu. Bu karanlık boşluğun içinde ne var, kimse göremiyordu. (...) Her konak içinde kendi sırlarını saklıyor, kapılarının üzerindeki karanlık düşüyor, sonra yerini yenisi alıyordu. Ne tür bir değişim yaşanırsa yaşansın, konaklar sırlarını dışarıdaki insanlara asla ifşa etmiyordu.

İki kardeş, bu sokağın ortasına geldiklerinde, diğerlerine göre daha büyük bir kapısı olan konağın önünde durdular. Deri ayakkabılarını basamaklara vurup, üzerlerindeki kar sularını çırpıtlar ve şemsiyelerini alarak içeriye girdiler. Ayak sesleri karanlığın içinde çok geçmeden kayboldu. Kapının önü eski sessizliğine döndü. Bu konağın kapısının önünde de tıpkı diğer

konaklardaki gibi bir çift taş aslan heykeli, saçakların altında asılı bir çift kırmızı fener ve diğerlerinden farklı olarak basamakların alt tarafında duran bir çift taştan oyma dikdörtgen su kabı vardı. Kapının iki yanında asılı duran tahtalarda kırmızı fon üzerine yazılmış siyah bir kaligrafide şöyle yazıyordu: “Huzurlu bir ülkede aileler mutlu olur, insanların ömrü uzun olur”. İçeriye doğru açılan kapının üzerinde, bir elinde kılıç olan korkusuz kapı tanrısı dikiliyordu.⁷¹

Yazar, oldukça ihtişamlı olan bu konağın kapılarının ardındaki bilinmez karanlığa dikkat çekerek hikâyenin perdelerini aralamıştır. Konakta yaşayan ailenin reisi altmışlı yaşlarında olan büyükbaba Gao Bey’dir. Romanlarda bu karakterin tam adı geçmemektedir. Adını sadece Gao dede (高老太爷) olarak bildiğimiz bu adam, çocuklarını ve torunlarını ailenin soyadını taşıyan Gao konağının çatısı altında toplamıştır. Gao dedenin oğulları Kewen (克文), Keming (克明), Ke’an (克安) ve Keding’dir (克定). Oğulları kendi ailelerinden sorumludur ancak her türlü kararı babalarına danışarak alırlar. Dedenin emri altında küçük idareciler gibi değerlendirebileceğimiz evlatlar, mutlak otorite olan babalarına saygıda kusur edemezler. Bunun en büyük sebebi ise paradır. Babalarının toprakları sayesinde geçimlerini sağlayan oğullar, babalarına mutlak itaat göstermektedir. Kewen öldükten sonra onun yerini en büyük oğlu Juexin almıştır. Babası öldüğünde henüz yirmi yaşında olan Juexin, kendi eşinin, oğlunun, kardeşlerinin ve üvey annesinin sorumluluğunu alarak kendi hayatına dair pek çok şeyden fedakârlıkta bulunur.

---

⁷¹ BA, Jin(巴金), Jia 家(Aile), Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing, 2008, s.4

Babasının isteği üzerine hiç tanımadığı bir kadınla evlenen kahramanımız da tıpkı amcaları gibi ailenin otoritesi olan dedesine sonsuz bir saygı duymaktadır. Kardeşleri Juemin ve Juehui batı tarzında eğitim veren bir okula gitmektedir. Burada edindikleri arkadaşlarla beraber ğrenci hareketlerinde görev almaya başlarlar. Juehui'nin sokaklarda, geleneksel düşünce sistemi ve Konfcys öğretilerini eleştiren el ilanları dağıtması dedesinin kulağına gider. Dede bu durumdan hiç hoşnut değildir nk bu olayın yakın bir ahababı ve Konfcys Birliği yesi olan Feng Leshan tarafından öğrenilmesinden korkmaktadır. Torununun bu davranışlarının kendi işlerini ve çevresini olumsuz etkileyeceğinden çekinmektedir. Bir nlem almak adına Juehui'nin konaktan dışarı çıkmasını yasaklar. Konaktan bir süre dışarı çıkamayan Juehui, bu süreçte özgürlük üzerine düşünmeye başlar. Fırsat buldukça evin kölesi olan Mingfeng ile vakit geçirir. Henüz onaltı yaşında olan bu güzel kız, Juehui'nin kalbinde yer edinmiştir. Juehui, Mingfeng ile evlilik hayalleri kurmaktadır. Fakat Juehui dedesinin verdiği bir karar yüzünden bu hayalini asla gerçekleştirmeyecektir. Dede, yakın dostu olan Feng Leshan'a Mingfeng'ı bir hediye olarak sunar. Altmış yaşın zerindeki Feng Leshan Mingfeng'ı ikinci eşi olarak almak ister. Mingfeng, bu yaşlı adamın karısı olmaksızın hayatından vazgeçerek konağın arka bahçesindeki gle atlayarak intihar eder. Juehui için büyük bir yıkım olan bu olay, onun makul olmayan geleneklere ve sisteme karşı olan nefretini arttırır.

Bu süreç aynı şekilde Juexin için de oldukça sıkıntılı geçmektedir. İlk aşkı olan ve evlenmelerine izin verilmeyen kuzeni, bir başkasıyla evlenmiş ancak çok geçmeden kocası lmştir. Genç yaşta dul kalan Mei adındaki bu güzel kadın ve

annesi, sokak savaşları sırasında Gao konağına sığınırlar. Juexin ve Mei birbirlerini hala unutamamışlardır. Ancak artık bir arada olmalarının imkânsız olduğunu ikisi de çok iyi bilmektedir. Mei, ölümcül bir hastalığa yakalanır ve hayatını kaybeder. Yaşanan bu elim olay, Juexin'in acıklı kaderinin bir parçası ve dahası henüz başlangıcıdır.

Dede, tüm aile üyelerinin kaderini belirleyen yegane güçtür. Bu kez, planlarını Juemin üzerine yapar ve onu yakın dostu Feng Leshan'ın torunu ile evlendirmek ister. Juemin ise bu evliliği yapamayacağını söyler, çünkü kuzeni Qin'e aşiktir. Evden kaçıp bir arkadaşının evine sığınır. Dedesi, Juexin'i kardeşini bulup geri getirmesini aksi halde onun yerini Juehui'nin alacağını söyler. Nitekim Gao Bey hastalanarak hayata gözlerini yumar ve bu evlilik gerçekleşmez. Ancak dedenin ölümü aile için daha büyük felaketlerin yaşanmasına sebep olur. Ahlaksız işlerle uğraşan oğulları, miras kavgasına tutuşur ve arazilerin bölünmesi hususunda tartışmaya başlarlar. Bu olayların yanı sıra, Juexin'in karısı Ruijue ikinci çocuğuna hamiledir ve doğumu yaklaşır. Ancak dedenin ikinci eşi, konakta bir doğumun olmasının dedenin ruhunu rahatsız edeceğini söyleyerek, doğumun şehir dışında bir yerde olması için ısrarcı davranır. Ailenin diğer büyükleri de ona hak verir ve Ruijue evden gönderilir. Bu durum karşısında, karısını korumaktan ve bu mantık dışı batıl inanca karşı gelmekten aciz olan Juexin, sessizliğini korur. Ruijue gönderildiği yerde doğum yapar ve bir oğlu daha olur. Ancak aşırı kan kaybettiği için çocuğunu kucağına alamadan ölür. Bu Juexin'in aldığı ikinci büyük darbedir.

Bütün bu yaşanan mantıksızlıkların karşısında direnmeye çalışan Juehui, evden ayrılma kararı verir. Bu kararına karşı çıkan abisi Juexin, daha sonra kardeşinin kararlılığı karşısında çaresiz kalarak, onun evden kaçmasına ve Shanghai'a gitmesine yardımcı olur.

2.2. Bahar (春 – Chun)

Juehui ilk romanda evden ayrılarak Shanghai'a gitmiştir. Kendi özgürlüğüne kavuşma pahasına ve toplum için daha faydalı bir birey olmak adına geride bıraktığı ailesinin içindeki drama ise daha da şiddetli bir hal alarak devam etmektedir. Juexin ilk aşkını ve karısını kaybetmenin acısını yaşarken, büyütmesi için ananesine verdiği küçük oğlu da hastalanarak ölür. Tüm bu yaşadığı felaketlerin sebebini içten içe kendi korkaklığına bağlamaktadır. Kahramanımız, romanda bu durumu şu sözlerle özetler;

Juexin farkında olmadan derin bir çekti ve sanki kendi kendine konuşmuşçasına cevapladı: “ Doktora gitmemin bile bir faydası yok. Ben kendi hastalığımı çok iyi biliyorum. Mei öldü, Rui de öldü. Juehui gitti. Onun evi terk etmesinden dolayı evdekiler hala beni suçluyor ve bana karşı öfkeliler. Küçük oğlum geçen ay ananesinin evinde öldü. Kalbimdeki yarayı bir tek ben biliyorum. Bedenim cansız bir kütük gibi, kalbim ise küller içinde, bütün bunları nasıl unutabilirim! Eğer oğlum Haichen da olmasaydı, bugüne kadar yaşayabilir miydim bilmiyorum.” Sözlerini bitirdiğinde, gözleri kızarmıştı. Yüzünü çevirip pencereden dışarıyı seyre daldı.⁷²

---

⁷² BA, Jin(巴金), Chun 春(Bahar), Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing, 2008, s. 46

Juexin'in üvey annesinin kardeşi Zhou Botao (周伯涛) ailesini de alarak Chengdu'ya gelir. Huysuz, inatçı ve bencil bir karaktere sahip olan Zhou Botao, kızı Hui'yi (蕙) zorla evlendirmek ister. Juexin dayısını bu evliliğin gerçekleşmemesi için ikna etmeye çalışsa da başarılı olamaz. İstemediği halde evlenmek zorunda kalan Hui ise hastalanarak hayata gözlerini yumar. Bu sıralarda, ailesinden geriye kalan tek oğlu Haichen ateşli bir hastalığa yenik düşüp hayatını kaybeder. Bu son kaybı, Juexin'in aldığı en büyük darbedir. Hayatın bir anlamı kalmadığını düşünen Juexin şu sözlerle acısını dile getirir;

“Haichen benim canımın parçasıydı. Öldü... Artık yaşamamın benim için bir anlamı var mı? Bu hayata daha fazla katlanamıyorum. Ölmek, hayatta olmaktan daha makul...”⁷³

Ba Jin, Haichen'in ölümünü ve Juexin üzerindeki etkisini şöyle betimliyor;

Haichen'in ölümü tıpkı cılız bir ışığın söntüşü gibi... Gao ailesinin hayatında büyük bir etkisi olmasa da Juexin'in kalbinde kapanmayacak bir delik açıyor ve ruhuna kopkoyu bir karanlık getiriyor. Juexin bir yıldır bu

---

⁷³ BA, Jin(巴金), Chun 春(Bahar), Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing, 2008, s. 184

*cılız ışığın sayesinde yolunu aydınlatırken, şimdi hırçın rüzgârlar bu ışıkta üfleyip söndürdü.*⁷⁴

Juexin ve Juemin'in amcalarının kızı Shuying (淑英) de babası tarafından evlenmeye zorlanır. Shuying bu evlilikten kurtulmak için kuzenlerinin yardımına muhtaçtır. Juexin, artık bu ailenin daha fazla kurban vermesine göz yummak istemez ve Juemin ile beraber Shuying'in Shanghai'da olan Juehui'nin yanına kaçmasına yardım eder. Roman Shuying'in Shanghai'dan gönderdiği bir mektup ile son bulur. Mektup özgürlüğüne kavuşan Shuying'in şu sözleriyle başlamaktadır;

*“Bahar yeniden geldi. Hui'nin sözlerini hala hatırlıyorum. Ben de onun gibi baharı çok seviyorum, lakin yalnızca bu baharda tam anlamıyla mutlu olduğumu hissediyorum. Şimdi artık özgürüm.”*⁷⁵

---

⁷⁴ BA, Jin(巴金), Chun 春(Bahar), Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing, 2008, s. 189

⁷⁵ BA, Jin(巴金), Chun 春(Bahar), Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing, 2008, s. 391

2.3. Güz (秋 – Qiu)

Üçlemenin son romanında hikâye Zhou Botao'nun bu kez henüz on yedi yaşındaki oğlu Zhou Mei'i (周枚) evlendirmek istemesiyle başlar. Zhou Mei, babasının baskısı altında ezilmiş, kendi fikirlerini beyan etmekten dahi aciz, zayıf bir karaktere sahiptir. Babasına karşı gelme cesaretini gösteremez. Babasının oğlu için uygun gördüğü eş, oğlundan dört yaş büyük olan huysuz ve geçimsiz bir kızdır. Zhou Botao, düğün hazırlıkları için yeğeni Juexin'den yardım ister. Juexin, her ne kadar bu evliliğin mantıklı olmadığını düşünse de karakteri gereği dayısının istediğini geri çeviremez. Juexin, bir yandan da, ölümünün üzerinden bir yıl geçmesine rağmen hala tapınakta bekletilen Hui'nin naşının defnedilmesi için Hui'nin kocasını ikna etmeye çalışmaktadır. Hui'nin cenazesi ailesinin baskıları sonucunda nihayet defnedilir. Zhou Mei'in evliliği babasının isteği üzerine gerçekleşmiştir. İlk başlarda gayet mutlu olan Zhou Mei, eşinin annesiyle anlaşamaması üzerine büyük bir sıkıntıya girer. Zayıf olan bedeni ve ruhu yakalandığı hastalığa daha fazla dayanamaz ve ölür. Öldüğünde karısı hamiledir. Zhou Botao, iki evladını da kaybetmenin acısıyla yaptığı hataları anlar ancak artık her şey için çok geç kalmıştır.

Bütün bunlar yaşanırken Gao ailesinin içindeki problemler de giderek artmaktadır. Aile büyüklerinden Ke'an ve Keding neredeyse tüm zamanlarını kumar, alkol ve kadınlara ayırmaktadır. Bu kötü alışkanlıklarını konağın içine taşımaya başlarlar. Aile içinde huzur içinde olan neredeyse kimse kalmamıştır. Keding ve eşinin kavgaları tüm ailenin huzurunu kaçırmaktadır. Bu geçimsiz ve kavgacı çiftin kızları Shuzhen, uğradığı maddi manevi işkencelere daha fazla dayanamayarak

intihar eder. Küçücük bedeni ancak bu sayede özgürlüğe kavuşup, acılarından kurtulmuş olur.

Juexin, tüm ailenin yükünü göğüslemekten yorgun düşmüştür. Bu zor günlerinde ona yakınlık gösteren evin köle kızı Cuihuan ile evlenir.

Aynı zamanda aile içinde bir güç ve otorite mücadelesi başlamıştır. Ailenin en büyüğü olan Keming, kardeşlerinin ahlaksızlıkları karşısında sessiz kalmaz ancak artık aile içindeki saygınlığını yitirmiştir. Hastalığından ötürü güçsüz düşmesini fırsat bilen kardeşleri Ke'an ve Keding konağı satarak aileyi dağıtma planları yapmaktadır. Keming hastalığına yenik düşer ve ölür. Bu durumu fırsat bilen iki kardeşi konağı satarak ailelerini ayırır.

SONUÇ

Modern Çin edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Ba Jin, geniş ve varlıklı bir ailenin içinde büyümüştür. 1904 yılında Çin'in Sichuan eyaleti Chengdu şehrinde görkemli bir konakta dünyaya gelen Ba Jin, çocukluk yıllarında feodal bir yapıya sahip olan ailesinin içinde bu yapıdan kaynaklanan sıkıntılara şahitlik etmiştir. Ailesinin hizmetkârlarının ve kölelerinin zorlu hayatı, aile bireyleri arasındaki çekişmeler, zorbalık ve eşitsizlikler bu sıkıntılardan bazılarıdır. Yazarın çocuk yaşta bu gibi sıkıntıların farkında olabilmelerini sağlayan ise annesi ile olan iletişimidir. Ahlaki değerlere oldukça önem veren ve eğitilmiş bir kadın olan annesi, yazara insan sevgisini kazandırmıştır. Ba Jin'e kölelerin ve hizmetkârların da tıpkı kendileri gibi birer insan olduklarını ve onlara eşit davranmaları gerektiğini telkin eden annesinin, yazarın dünya görüşü ve algısı üzerindeki etkisi oldukça büyüktür. Ba Jin, annesi hakkında kaleme aldığı hemen hemen tüm yazılarda bu hususa değinmiştir. İnsan olmanın ve insan olmanın gerektirdiği değerlerin önemini küçük yaşta kavrayan yazar, gençlik çağının başlarında tanıştığı anarşizm ile insan sevgisini bütünleştirmiş ve kendi içinde anarşizmine karşı bir inanç oluşturmuştur. Anarşizm hakkında okuduğu yazılardan oldukça etkilenen yazar, ailesi içinde kabul görmeyen inancı hakkında daha çok bilgi edinmek ve araştırma yapmak amacıyla 1923 yılında evinden ayrılmış ve o dönemde anarşizm gibi batıdan gelen düşünce akımlarının nispeten daha yaygın olduğu ve kabul gördüğü Shanghai'a gitmiştir. Anarşist yazarların makale ve eserlerini Çinceye çevirerek, anarşizme olan inancını daha da güçlendirmiştir. Bu konu hakkında daha derin araştırmalar yapmak amacıyla, 1927 yılında Fransa'ya gitmiştir. Fransa'da, dış dünyaya açık ve daha özgür bir ortam

bulan yazar, araştırmalarını anarşizimle sınırlandırmamıştır. Batı dnyasının demokrasisi, toplumu, dűőünce yapısı ve reform hareketleri hakkında da incelemelerde bulunmuştur. Reform hareketlerinin ve dűőünce akımlarının batıdaki başarısı ve olumlu sonuçlarından etkilenen yazar, o dönemde hanedanlıktan demokrasiye geçişin sancılarını yaşayan Çin halkının kurtuluşunun bu batı kökenli hareketlerle sağlanabileceği dűőüncesine kapılmıştır. Modern zamanların bu popüler akımlarının da etkisiyle, kendi içinde bir kahramanlık hayaline kapılarak kalemi eline almış ve yazın hayatına böylelikle başlamıştır.

Çalışmamızın “Ba Jin'in Edebi Kişiliği ve Eserleri” bölümünde değinildiği üzere, Ba Jin'in yazın hayatı, “ilk dönem” ve “son dönem” olmak üzere ikiye döneme ayrılmaktadır. Bu ayrımında, yazarın eserlerinde işlediği konu, tema ve üslup ana faktörlerdir. 1927 ve 1949 yılları arasında yazdığı eserler “ilk dönem”, 1949 sonrası yazdığı eserler ise “son dönem” kapsamına girmektedir. Yazarın ilk döneminde kaleme aldığı eserler genellikle toplumsal reform hareketlerinde aktif olarak yer alan gençlerin dramatik hayatlarını konu almaktadır. Miewang (灭亡 - Yok Oluş) (1927) ve Wu (雾 - Sis) (1932), Yü (雨 - Yağmur) (1933), Dian (电 - Elektrik) (1935) romanlarından oluşan Aiqing Sanbuqu (爱情三部曲 - Aşk Üçlemesi) Ba Jin'in ilk döneminde reform konusunu işlediği eserlerden bazılarıdır. Yazarın bu dönemde ele aldığı bir diğer ana konu ise ailedir. Qi Yuan (憩园 - Huzur Bahçesi) (1944), Han Ye (寒夜 - Soğuk Gece) (1947) ve Jiliu Sanbuqu (激流三部曲 - Sağanak Üçlemesi) eserleri yazarın aile temalı olan romanlarındandır.

Yazarın bu alanda verdiği eserlerden şüphesiz en başarılı olanı ve okurlar arasında en çok ses getireni Jia (家 - Aile) (1933), Chun (春 - Bahar) (1938) ve Qiu (秋 - Güz) (1940) romanlarından oluşan Jiliu Sanbuqu'dür. (激流三部曲 - Sağanak Üçlemesi). Bu üç roman çalışmamızın odak noktası olmuştur.

Karakter bakımından oldukça zengin olan bu üçleme incelendiğinde, karakterlerin kimlik ve benlik olarak farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır. Roman kişilerini, ortak yönlerini temel alarak belirli paydalarda birleştirecek olursak, karşımıza dört farklı tiplere çıkmaktadır;

1. Gelenekselci, despot ve güç düşkünü olanlar; Büyükbaba Gao ve oğulları (Keming, Ke'an, Keding), Zhou Botao, Feng Leshan
2. Cesaretli, isyankâr ve mücadeleci olanlar; Juehui, Juemin, Qin, Shuhua, Shuying
3. Çift karakterli ve arada kalan; Juexin
4. Güçsüz, savunmasız ve yok olmaya mahkûm olan kurbanlar; Mingfeng, Mei, Ruijue, Shuzhen, Wan'er, Zhou Mei, Zhou Hui

Yazar "gelenekselci, despot ve güç düşkünü olan" karakterlerin ahlaksız tutumlarını, zorbalıklarını ve tutarsızlıklarını oldukça eleştirel ve küçümseyici bir

üslupla kaleme almıştır. Ailenin dağılmasına sebep olan olayların ön planında bu karakterler vardır. Arka planda ise bu karakterlerin gücünü aldığı geleneksel ve feodal sistem vardır. Bu karakterlerin, torunlarını ve çocuklarını istemedikleri halde evliliğe zorlamaları, eğitim almalarına engel olmaları, geleneklerden gelen batıl inançları ve ahlaki açıdan yozlaşmaları ailelerini adım adım dağılmaya götürmüştür.

“Cesaretli, isyankâr ve mücadeleci olan” karakterler, ilk grupta yer alan roman kişilerinin karşısında direnmeye çalışan, insanların eşit olması gerektiğini savunan ve kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi için başkaldıran bir kimliğe bürünürler. Yazar, geleneklere ve feodal kaidelere karşı direnen bu karakterleri arzuladıkları yaşama kavuşturmuştur. Özgürlüklerini elde etmek için büyük bir gayret sarf eden bu karakterler, Çin gençliğinin önüne sunulan birer örnek niteliğindedir.

“Çift karakterli ve arada kalan” karakterler grubunun yegâne temsilcisi olan Juexin, romanın diğer tüm karakterlerinden kimlik olarak farklıdır. Gelenekselciliğin ve yenilikçiliğin tam ortasında kalan bu karakter, kendi tercihlerini yapamadığından ve ilk grupta yer alan aile büyüklerinin “mantıksız” isteklerine ve kararlarına karşı gelemediğinden, kendi hayatına dair hemen hemen her şeyi kaybeder. Eşini ve iki oğlunu kaybetmesinin sebebi de tam olarak bu arada kalmışlığıdır. Yazar her üç romanda da bu karakteri tüm kurgunun bir parçası olarak ele almıştır. Ailenin en büyük torunu olarak, kendi kuşağı ve bir önceki kuşak arasında köprü görevi gören

bu karakter, kendi benliğini feda etmek pahasına feodal sistemin tüm yükünü omuzlamaktadır.

“Güçsüz, savunmasız ve yok olmaya mahkûm olan kurbanlar” başlığında topladığımız bu karakterlerin ortak özelliği, kaderlerini başkalarının belirlemesidir. Bu karakterlerin aile içinde hiçbir söz hakkı yoktur. Tüm özgürlükleri ellerinden alınmıştır. Naif, alçak gönüllü ve kırılgan bir yapıya sahip olan bu karakterlerin hepsinin sonu ölüm olmuştur. Yazar kurgu içinde ölüme giden her bir karakteri, ailenin dağılmasına atılan bir adım olarak tasarlamıştır. İkinci ve üçüncü grupta yer alan karakterlerin, bu grupta yer alanları kurtarmak için gösterdikleri çabalar yetersiz kalmıştır.

Romanlar incelendiğinde, Ba Jin’in bu eserleri, geleneksel Çin düşünce sistemine ve feodal aile yapısına karşı doğrulttuğu bir silah olarak kaleme aldığını görmekteyiz. Romana konu olan Gao ailesini, Çin toplumunun bir sembolü olarak yansıtan yazar, bu ailenin dağılmasını makul olmayan Çin geleneklerine ve bu gelenekleri gündelik hayatlarında pratize eden, sisteme angaje olmuş karakterlere bağlamaktadır.

KAYNAKÇA

BA, Jin (巴金), **Ba Jin Wenji Di Yi Juan** 巴金文集.第一卷 (**Ba Jin Derleme Eserleri 1. Cilt**), Renmin Wenxue Chubanshe (人民文学出版社), Beijing, 2014

BA, Jin (巴金), **Ba Jin Xuanji . Di Liu Juan** 巴金选集 . 第六卷 (**Ba Jin Seçmeler 6. Cilt**), Sichuan Renmin Chubanshe (四川人民出版社), Chengdu, 1982

BA, Jin (巴金), **Hanye: Bajin Xiaoshuo Jingdian** 寒夜: 巴金小说经典 (**Soğuk Gece: Ba Jin Roman Klasikleri**), Ershiyi Shiji Chubanshe (二十一世纪出版社), Nanchang, Beijing, 2014

BA, Jin (巴金), **Miewang** 灭亡 (**Yok Oluş**), Kaiming Shudian (开明书店), 1939

BA, Jin (巴金), **Qiu** 秋 (**Güz**), Renmin Wenxue Chubanshe (人民文学出版社), Beijing, 2008

BA, Jin (巴金), **Wo De Jia** 我的家 (**Ailem**), Zuoja Chubanshe (作家出版社), Beijing, 2007

BA, Jin(巴金), **Ba Jin Quanji Di 12 Juan** 巴金全集第 12 卷 (**Ba Jin Tüm Eserleri 12. Cilt**), Renmin Wenxue Chubanshe (人民文学出版社), Beijing, 1989

BA, Jin(巴金), **Chun 春(Bahar)**, Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing, 2008

BA, Jin(巴金), **Jia 家(Aile)**, Renmin Wenxue Chubanshe(人民文学出版社), Beijing,2008

BA, Jin(巴金), **Sui Xiang Lu** 随想录 (**Gelişigüzel Düşünceler**), Xianggang Sanlian Shudian (香港三联书店), Xianggang, 1979

CEN, Guang (岑光), **Shi Lun Ba Jin Jianguo Hou de Wenxue Chuangzuo** 试论巴金建国后的文学创作 (**Ba Jin'in Çin Halk Cumhuriyeti'nin Kuruluşu Sonrası Edebi Yazarlığı Üzerine**), Ningxia Daxue Xuebao (宁夏大学学报), 1980, sy.1

CHEN, Shaoming (陈晓明), **Zhongguo Dangdai Wenxue Zhuchao** 中国当代文学主潮 (**Çağdaş Çin Edebiyatı Temel Akımları**), Beijing Daxue Chubanshe (北京大学出版社), Beijing, 2013

CHEN, Sihe (陈思和), **Ba Jin Wannian Sixiang Yanjiu Lungao** 巴金晚年思想研究论稿 (**Ba Jin'in Son Dönem Düşünceleri Üzerine Araştırmalar**), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社), Shanghai, 2015

CHEN, Sihe (陈思和), LI, Hui (李辉) **Ba Jin Yu Xi'ou Wenxue** 巴金与西欧文学 (**Ba Jin ve Batı Avrupa Edebiyatı**), Wenxue Pinglun (文学评论), 1983, sy.4

HONG, Zicheng (洪子诚), **Zhongguo Dangdai Wenxue Shi** 中国当代文学史 (**Çağdaş Çin Edebiyatı Tarihi**), Beijing Daxue Chubanshe (北京大学出版社), Beijing, 2007

JIA, Yumin (贾玉民), **Jiating, Huanjing, Shidai He Ba Jin Chengcaizhilu** 家庭、环境、时代和巴金成才之路 (**Aile, Şartlar, Dönem ve Ba Jin'in Başarıya Uzanan Yolu**), Jiaozuo Daxue Xuebao (焦作大学学报), 2007, sy.1

LIU, Jundeng (刘俊等), **Zhongguo Xian Dangdai Wenxue Yanjiu Daoyin** 中国现当代文学研究导引 (**Modern Çin Edebiyatı Araştırmaları Rehberi**), Nanjing Daxue Chubanshe (南京大学出版社), Nanjing, 2006

QIAN, Liqun (钱理群), WEN, Rumin (温儒敏), WU, Fuguang (吴福辉),
Zhongguo Xiandai Wenxue Sanshi Nian 中国现代文学三十年(**Modern Çin Edebiyatının Otuz Yılı**), Beijing Daxue Chubanshe (北京大学出版社), Beijing, 1998

QU, Tongzu (瞿同祖), **Zhongguo Fengjian Shehui** 中国封建社会 (**Çin Feodal Toplumu**), Shangwu Yin Shuguan (商务印书馆), Beijing, 2015

WANG, Kaiming (王开明), **Han Ye Dui Xianshi Zhuyi Wenxue Chuangzuo de Gongxian** 《寒夜》对现实主义文学创作的贡献 (**Soğuk Gece'nin Realizm Edebiyatına Katkıları**), Sichuan Shida Xuebao (四川师大学报), 1985, sy. 4

WANG, Yao (王瑶), **Ba Jin Yi Qi Chuangzuo** 巴金及其创作(**Ba Jin ve Yazarlığı**), **Zhongguo Wenxue Yanjiu** (中国文学研究), 1986, sy. 2

XI, Xuan (席宣), JIN, Chunming (金春明), **“Wenhua Dageming” Jianshi** “文化大革命”简史(**Kültür Devrimi Tarihi**), Zhong Gongdang Shi Chubanshe (中共党史出版社), Beijing, 2006

XIA, Zhiqing (夏志清), **Zhongguo Xiandai Xiaoshuo Shi** 中国现代小说史
(**Modern Çin Roman Tarihi**), Fudan Daxue Chubanshe (复旦大学出版社),
Shanghai, 2012

XU, Yangjie (徐扬杰), **Zhongguo Jiazu Zhidu Shi** 中国家族制度史(**Çin Aile Sistemi Tarihi**), Wuhan Daxue Chubanshe (武汉大学出版社), Wuhan, 2012

YANG, Yi (杨义), JIANG, Xisheng (江腊生), **Zhongguo Dangdai Wenxue Yanjiu (1949-2009)** 中国当代文学研究 (**Çağdaş Çin Edebiyatı Araştırmaları**),
Zhongguo Shehui Kexue Chubanshe (中国社会科学出版社), Beijing, 2011

YANG, Yi (杨义), **Zhongguo Xiandai Xiaoshuo Shi** 中国现代小说史(**Modern Çin Romanı Tarihi**), Renmin Chubanshe (人民出版社), Beijing, 1998

YANG, Yi (杨义), **Zhongguo Xin Wenxue Tuzhi (Shang Xia Juan)** 中国新文学图志(上下卷), (**Yeni Çin Edebiyatı Tarihi (Birinci ve İkinci Cilt)**) Renmin Chubanshe (人民出版社), Beijing, 1998

ZHANG, Xuejun (张学军), **Lun Ba Jin Zaoqi De Rendao Zhuyi** 论巴金早期的人道主义 (**Ba Jin'in İlk Dönemindeki Humanizmi**), Shandong Shifan Daxuebao (Shehui Kexueban) 山东师大学报 (社会科学版), sy. 1, 1987

ZHU, Donglin (朱栋霖), DING, Fan (丁帆), ZHU, Xiao (朱晓), **Zhongguo Xiandai Wenxue Shi . Shang Ce** 中国现代文学史.上册(**Çin Modern Edebiyatı Birinci Cilt**), Gaodeng Jiaoyu Chubanshe (高等教育出版社), Beijing, 2012

ZHU, Donglin (朱栋霖), DING, Fan (丁帆), ZHU, Xiao (朱晓), **Zhongguo Xiandai Wenxue Shi . Xia Ce** 中国现代文学史 . 下册(**Çin Modern Edebiyatı İkinci Cilt**), Gaodeng Jiaoyu Chubanshe (高等教育出版社), Beijing, 2012

ÖZET

Aile temalı romanlar, hem klasik Çin edebiyatında hem de modern Çin edebiyatında oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Modern Çin edebiyatının en önemli isimlerinden biri olan Ba Jin (1904-2005) de birçok eserinde aile temasını işlemiştir. Eserlerinde hayat verdiği aileler çevresinde kurguladığı olaylar üzerinden toplumsal sorunları dile getiren yazarın bu alandaki en başarılı eseri ise Sağanak Üçlemesi'dir (激流三部曲 — Jiliu Sanbuqu). Aile (家—Jia), Bahar (春—Chun) ve Güz (秋—Qiu) romanlarından oluşan bu üçleme, XX. yüzyılın ilk çeyreğindeki Çin aile yapısına ve geleneksel Çin kültürüne ayna tutmaktadır.

Bu çalışmada Ba Jin'in yazmış olduğu Aile (家—Jia), Bahar (春—Chun) ve Güz (秋—Qiu) romanlarındaki ana karakterler ve ana karakterler çevresinde kurgulanan olaylar incelenerek, romanlara konu olan Gao ailesini dağılmaya götüren sebepler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

Family saga novels have been very important in both classical Chinese literature and modern Chinese literature. Ba Jin (1904-2005), one of the most important names in modern Chinese literature, has many works in family theme. The most successful work of the author, in family saga genre of literature, is the Jiliu Trilogy. This trio consisting of Jia (Family), Chun (Spring) and Qiu (Autumn) holds a mirror on the family structure and traditional Chinese culture of the first quarter of the twentieth century.

In this study, the main characters in the Jia (Family), Chun (Spring) and Qiu (Autumn) novels written by Ba Jin, and the events that were arranged around the main characters, were investigated and tried to reveal the reasons leading to the Gao family's disintegration.